Nr. 102. Reedel, 30. augustil 1935. a. Hind 5 senti

RAHVALEHT

ILMUB KOLM KORDA NÄDALAS. Iga numbriga kaasas „Juturaamat."
Toimetus ja peatalitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-73, üld. 449-90.
Tellimiste ja kuulutuste tariif 2. leheküljel

Kuninganna Astrid sai surma.

Tallinna Keskraamatukogu

Belgia kuninganna Astrid †.

+ Raske autoõnnetus Schweitsis Belgia kuningapaariga. + Ka kuningas wigastatud, autojuht pääsis terwelt.

Kuninga wääratus autotüüril.

Luzern, 30. aug. Täna hommikul sai siin autoõnnetusel surma Belgia kuninganna Astrid. Autot juhtis kuningas Leopold 3., kes ise sai haawata peast, kuid mitteelukardetawalt. Kuninganna paisati wastu puud ja ta surm oli silmapilkne. Kuninganna Astridi põrm toodi Luzerni, kus Belgia kuningal on oma suwila.

Belgia kuningapaar wiibis Schweitsis suwepuhkusel ja huwireisil. Nad olid siin koos lastega ja wäikese saatjaskonnaga, kuid siiski täiesti erawiisiliselt ja inkognito.

Reede hommikul kella 9 paiku sõitsid kuningas ja kuninganna lahtises autos wälja wäiksele ringsõidule mägedesse. Kuningal oli kaasas ka autojuht, kuid autot juhtis ta siiski ise. Siledal asfaltteel on auto seni saadud andmete järgi kihutanud 70—90 kilomeetrilise tunnikiirusega, kuni juhtus õnnetus kuulsa Vierwaldstätteri järwe kaldal, umbes 300 meetri kaugusel Küsnachti nimelisest asundusest.

Seal põrkas auto libedal teel wastu paarikümne sentimeetri kõrgust teeäärt. Kuningas kaotas autorooli üle walitsemise ja auto kihutas üle teeääre, kukkudes järwe. Sõitjad paisati kõik autost wälja, kusjuures kuninganna kukkus suure hooga pea ees wastu puud. Ta pealuu purunes ja surm oli silmapilkne. Kuningas, kes samuti sai haawata peast, tormas kohe uimasena kuninganna juure, tõstes oma sureva abikaasa teele. Kaasasolew autojuht pääses wigastusteta, kukkudes koos autoga järwe. Kuningal on wigastada saanud ka üks käsi.

Autoõnnetuse põhjus on kõigile täiesti arusaamatu, kuna tee sel kohal loetakse täiesti hädaohutuks. Kuningas ise, kes juhtumisest hirmsasti wapustatud, ei saanud alul anda lähemat seletust õnnetusest.

Auto lendas autojuhiga järwe.

Pariis, 30. aug. Havasi teatel on kuningas Leopold seletanud oma saatjaskonnale õnnetust järgmiselt:

Lahtises autos sõites on kuninganna Astrid istunud rooliratta taga oleva kuninga kõrwal, kuna autojuht asunud taga, auto sisemuses. Kuninganna hoidnud oma käes maastiku kaarti. Küsnachti läheduses on kuningas korraks pööranud pilgu kaardile ja samal silmapilgul ongi õnnetus juhtunud. Auto kihutanud algul wastu teeäärt, siis wastu puud. Kuningas ja kuninganna on kohe autost wälja paisatud, kuna autojuht jäänud autosse. Edasi on auto ilma juhita kihutanud wastu teist puud ja sealt saadud tõukest pööranud otse järwe. Ka autojuht on järwe kukkunud ning täiesti terwelt jäädes õnnelikult kaldale ujunud. Õnnetusel pealtnägijaid ei olnud. Wähe hiljem juhuslikult möödasõitnud autol toimetati kuninganna laip Luzerni.

Põllumajanduse
NÄITUS
Tallinnas
7., 8. ja 9. sept. 1935.
Kõik osakonnad.
Suurem näitus Eestis.
Tulge kõik näitusele!
Raudteel erirongid ja hinnaalandus.

Lein Belgias.

Brüssel, 30. augustil. Teade kuninganna Astridi surmast lewis Belgia pealinnas kiiresti ja wõeti rahwahulkade poolt sügawa kurwastusega wastu. Esimesena anti kuninganna surmateade edasi ringhäälingu poolt, mille järgi kohe rahwahulgad kogunesid ajalehtede toimetuste ette saama lähemaid teateid. Ajalehtede eriwäljaannetele jooksti otse tormi. Rohkesti tunti muret kuninga saatusest, kuna esimesed teated Schweitsist kõnelesid ka kuninga wigastustest kui elukardetawatest. Hiljem õnneks leidsid need ümberlükkamist.

Kõigil walitsusasutustel ja ka paljudel eramajadel kogu Belgias lasti lipud poolwardasse. Wälisriikide esindajad ruttasid oma riigipeade ja walitsuste nimel kaastundmust awaldama Belgia walitsusele Belgiat tabanud raske õnnetuse puhul.

Kuningliku perekonna liikmetest ei wiibi praegu kedagi Belgias. Kuninga wend prints Charles, kes on Flandria hertsogiks, on wälismaal, samuti ka kuninga ema wanakuninganna Elisabeth. Wiimane on Itaalias oma tütre juures, kes on abielus Itaalia kroonprintsiga.

Brüssel, 30. augustil. Belgia walitsus pidas kuninganna Astridi traagilise surma puhul leinakoosoleku, millel peaminister van Zeeland liigutawate sõnadega ütles järelehüüde. Walitsus kuulutas wälja proklamatsiooni rahwale.

Belgia kuningas Leopold III.

Peaminister van Zeeland ja riigisekretär sõitsid kohe pärast walitsuse koosoleku lõppu lennukil Schweitsi — Luzerni.

Kuningas Leopold sõidab reedel rongiga Brüsseli tagasi, et isiklikult korraldusi teha kuninganna matusteks. Kuningaga samas rongis tuuakse Brüsseli kuninganna põrm.

Reedel diplomaatlik korpus awaldab Belgia walitsusele weel kord kaastunnet kuninganna surma puhul. Reedel/Kolmapäewal suleti Brüsseli ja Antwerpeni börsid. Brüsseli maailmanäitusel keelati kõik lõbustused ja lipud lasti poolde wardasse.

Matustele sõidab ka Rootsi kuningas Gustaf.

Rootsi leinab oma printsessi.

Stokholm, 30. augustil. Teade Belgia kuninganna Astridi surmast wõeti siin suure kurwastusega wastu, kuna kadunu oli sünnilt Rootsi printsess, Rootsi kuninga wenna Västergötlandi hertsogi Karli ja ta abikaasa, endise Taani printsessi Ingeborgi tütar. Rootsi kuningakojas kuulutati kohe wälja lein.

Lühikese aja jooksul tabab Belgiat teistkordne lein. Waewalt kuus kuud tagasi lõppes lein möödunud aasta algul Belgia mägedes õnnetult hukkunud kuninga Alberti järgi, kui nüüd eile tõi telegraaf Schweitsist kurwa teate noore kuninganna Astridi surmast.

Kuninganna Astrid sündis Stokholmi kuningalossis 17. now. 1905. a., olles seega

surmasaamisel 29 aastat wana.

Belgia nüüdse kuninga Leopoldiga abiellus printsess Astrid 1926. a. hilissügisel, kusjuures kodanlik laulatus teostus 4. nowembril Stokholmis ja kiriklik — nädalapäewad hiljem Brüsselis. Abiellumisel olid mõlemad troonikandjad noored, printsess Astrid waewalt 21-aastane ja Leopold, kes tol ajal oli Belgia troonipärijaks, just äsja saanud 25 aastaseks (tänawu 3. now. täitub temal 34 aastat).

Belgias oli kauni wälimusega kuninganna rahwa poolt wäga armastatud. Oma lihtsa, sõbraliku ja südamliku käitumisega wõitis ta juba kroonprintsessina belglaste südamed. Kui möödunud aastal noor kuningapaar Brüsselisse sisse sõitis, siis ei tahtnud waimustatud rahwahulkade owatsioonidel olla lõppu.

Belgia kuningannaks sai kadunu olla wähe üle pooleteise aasta,

kuid juba sellegi lühikese ajaga sõudis ta endast jätta unustamatut mälestust belglastesse. Tihti korraldas ta wäljasõite üksikutesse linnadesse ja maakohtadesse, külastades neil kordadel ka waeste linnaosasid, nende majasid ja kortereid ning jagades puuduskannatajatele toetusi ja andeid.

Õnnetult surmasaanud kuningannat kui ema

jäid leinama kolm wäikest last.

Neist saab printsess Josephine-Charlotte nowembris 8 aastaseks, kroonprints Baudoin, kes on Brabanti hertsogiks, saab 7. septembril 5 aastaseks, kuna kõige noorema prints Albertil täitus alles hiljuti aasta. Wiimane laps nimelt sündis möödunud aasta juulis, kui Belgia noore kuninga erakorraline suursaadik koos saatjaskonnaga wiibis Tallinnas teatamas riigiwanem K. Pätsile uue kuninga Belgia troonile asumisest.

Teade Belgia kuninganna õnnetust surmast saabus Tallinna reede pärastlõunal. Esimesena said teate meie lehe toimetus ja kohalik Belgia konsulaat. Siinsele Belgia konsulile M. Ricaise'ile teatati juhtunust telegraafiteel Riiast Belgia saadiku poolt ja telefoniteel Kaunasest sealse Belgia konsuli poolt. Sündmusest informeeriti ka riigiwanemat ja wälisministeeriumi juhtiwaid ametnikke, kuna wälisminister oli Tallinnast ära, sõites maale pärast töö lõppu ministeeriumis.

Belgia konsulaadil lasti kohe lipp poolde wardasse;

siinsele Belgia konsulile käisid õhtupoolikul kaastundmust awaldamas Prantsuse saadik ja Poola asjadeajaja.

Belgia kuningapaar wiibis wälismaal suwepuhkusel, reisides ringi Põhja-Itaalias ja Schweitsis. Nimelt on noor kuningas Leopold sama kirgline mägestikuronija kui seda oli ta kadunud isa Albert. Rännakutel mägedes oli kuningapaaril kaasas sama juht, kes harilikult tegi kaasa kuningas Albertiga rännakud mägedes ja wiibis temaga möödunud aasta algul Belgia mägedes juhtunud õnnetuse juures.

Ühenduses Belgia kuninganna Astridi surmaga kuulutatakse Belgias wälja

1 aasta ja 6 nädalat kestew ametlik lein.

Kuninganna matusepäewal korraldatakse kuuldawasti kohaliku Belgia esinduse poolt ka Tallinnas leinajumalateenistus kadunu mälestamiseks.

EESTI MOTOKLUBI
Rahvusvahelised 1935. a.
võistlused ja spordimängud
mootorratastele toimuvad
pühapäeval, 1. sept. kell 12
Tallinna hipodroomil — Paldiski mnt. 50.
Osa võtavad paremad
EESTI JA SOOME MOOTORRATTURID.
Seisukoht Kr. 0.35, tribüüni ees Kr. 0.75, istekoht Kr. 1.—, loosh Kr. 1.50.
Alaline omnibuse-ühendus Vene turult.

Tartumaa 3. laulupidu peetakse pühap. 1. sept. s. a. kl. ½5 p. l. Tamme staadionil
Osa võtavad sega-, mees- ja puhkpillikoorid üle riigi. Tegelaste arv üle 5000.
Laulupeolistel võimalus külastada Tartu suurnäitust ja Eesti Nädalat.
Õhtul kell 10 mitmekesise eeskavaga rahvapidu näituse aias.
Huvirongid 70 %—50 % hinnaalandusega käigus suurematest keskustest.

Põrgumasin tappis Itaalia ministri.

Paljastused Kairo lennuõnnetuse kohta, mis nôudis ohwriks mitu elu. — Atentaat oli sihitud ministri kaasasôitja Franchetti wastu.

6. augustil mäletatavasti juhtus Kairo lähedal lennuõnnetus, mille ohvrina surma sai itaalia teedeminister Razza ühes kaaslastega. Selle õnnetuse kohta on nüüd Budapestis ilmuv ajaleht „Uj Magyarsag" saanud Roomast sensatsoonilise teate, milles käsitatakse lennuõnnetuse üksikasju. Kuivõrt uued asjaolud vastavad tõele, selle eest vastutab ungari lehe kirjasaatja. Kuna sündmus on sellega asetatud hoopis uude valgusesse, toome allpool ära selle traagilise õnnetuse üksikasjad.

Roomast saabuw teade tõendab, et lennuõnnetus oli atentaat lennukile, milline pidi wiima minister Razza ja parun Franchetti Kairost Massauasse. Lennuk, mis moodsamaid, oli hiljuti Torino lennukitehasest wälja lastud ja teinud õnnestunud reise Kairo ja Itaalia wahel. Lennuki personaal koosnes parimatest lindr. Balbo poolt walitud meestest. Kairo lennuwäljal lennuk oli olnud egiptuse politsei ja sõjawäe erilise walwe all. Kuid kõigest hoolimata olewat

koptiusulistel õnnestunud öötundidel lennukijuhi istme alla peita põrgumasinat,

mis umbes weerand tundi pärast lennuki õhkutõusmist plahwatas. Järeleuurimisel on selgunud, et lennuki mootoris ja juhtimiswahendites ei saanud olla mingit wiga. Kui oleks olnud tegemist õnnetusega, siis oleks wõinud selle põhjuseks olla waid see, et lennukijuht kaotas walitsemiswõime lennuki üle. Teise werstooni järgi wõis olla lennuki juht saanud mürgituse, kui ta Kairos tarwitas karastawaid joole.

Ungarlase teatele Roomast on lisatud juure, et lennuõnnetuse tõelist põhjust on tagantjärgi raske teha kindlaks, kuid kõik asjaolud wiitawat sellele, et mängus wõis olla waid Abessiinia koptiusuliste käsi, kelle sihiks oli kahjutuks teha Franchetti. Wiimase kõrwaldamisega on ühtlasi kõrwaldatud hädaoht, mis üksikute suguharu würstide waenule õhutamise näol silmnähtawalt ähwardas Abessiiniat.

Selle teate järgi oli Kairo õnnetuse puhul tegemist atentaadiga, mis ei olnud sihitud Razza wastu. Lennukis wiibis ka parun Rajmond Franchetti, tuntud Aafrika uurija, keda on hakatud ühtlasi nimetama „Itaalia Lawrence'iks". Paljude aastate eest

Franchetti oli hakanud looma sidemeid Abessiinia suguharude würstidega,

et kasutada nende suurt mõjuwõimu, nagu seda tegi ka kol. Lawrence. Nüüd Abessiinia-Itaalia konflikti puhul Itaalia walitsus saatis Franchetti Abessiiniasse, et ta seal üksikuid suguharude würste õhutaks waenule ja wäljaastumisele neeguse wastu. Nii nagu kol. Lawrence maailmasõja ajal neid õhutas türklaste wastu. Itaallaste kawa sai aga Abessiinia walitsusele teatawaks.

Addis Abebas hauduti plaane, kuidas tabada Franchetti. Wiimase hädaohtlik kawatsus sai Abessiinias teatawaks kõigepealt waimulikele. Kopti kiriku waimulikud on teadlikud, et Abessiinia-Itaalia sõja lüsimus tähendaks ühtlasi ka katoliku ja kopti kiriku wõimu muutumist Abessiinias.

Ringi ümber ilma

Päästelend Gröönimaale. Kopenhaagenist lendasid wälja kaks taani lendurit Taani meremäe wesilennukiga, et päästa Gröönimaa lähedal jäässe kinnijäänud nelja kalurit, kes siirmud wäikse mootorpaadiga merele. Päästelend on seotud suurte raskustega. Lendurid sõidawad wälja wabatahtlikult.

Autotee Warssawist Berliini. Poola riiklikul teedeehituse ametil on ülesandeks uus autosõidutee ehitamine Saksa-Poola piirilt üle Posnani ja Lodzi Warssawi. Selle teega saadakse otseühendus Berliiniga ja seega ühtlasi kogu Lääne-Euroopaga.

Charlotte Junemann hukati. Berliini karistuswanglas hukati 24-aastane pr. Charlotte Junemann, kes mõrtsukatöö eest mõisteti surma. Hukatu oli jaanuari lõpus ja weebruari alul surmanud oma kolm wäikest last, jättes nad üksikusse suletud ruumi nälja ja janu kätte. Samal päewal hukati Berliini karistuswanglas weel 24-aastane Willy Gehrke, kes möödunud aasta detsembris röövimise eesmärgil oli tapnud 40-aastase lese Anna Kobuse.

Lahutatud naise iwa. Ameerika paljulahutatud naiseks on Barbara Hutton, praegune krahw Haugwitzi proua. Hiljuti ta oma miljonitesse ulatuwale warandusele sai lisaks 10 miljonit dollarit, mille pärandas tema wiimane mees würst Mdiwani, kes hiljuti autoõnnetusel Hispaanias sai surma. Georgia würst, kes oma lahutatud naisele testamendis jättis sesjuguse waranduse, oli juba noorena tulnud Ameerikasse. Siis oli ta kerjuswaene, kuid tema tiitel ja romantiline sugu wiisid ta peatselt New Yorgi kõrgema eliidi salongidesse. Tema kaks wanemat wenda naisid Hollywoodist omale naiseks tuntud filmitähed. Würst Serget Mdiwani oli Pola Negri mees ja würst Dawid Mdiwani oli abielus Mae Murrayga. Nüüd surnud würst Aleksei Mdiwani abiellus New Yorgis wäga noore miljonitepärija Betty Alleniga. Abielu oli lühike. Barbara Hutton, alles wäratselt lahutatud, ootas juba würsti. Ta oli sama rikas kui Allen. Pulmad peeti Pariisis, kuhu sõideti Barbara lennukiga. Poole aasta pärast tuli juba lahutus.

27 mõrwa 4 aastaga. Los Angelesi lähedal tabas politsei 21-aastase Karl Crameri, keda süüdistatakse 65-aastase mehe Kenneti tapmises. Tabamisel Cramer tunnistas politseile, et ta wiimase nelja aasta jooksul on tapnud 27 inimest. Kalifornia politseil on nüüd tegemist awastuse selgitamisega ja laipade otsimisega.

Rotid häwitasid waranduse. Hispaanias, Walencia lähedal, leiti surnult talutööline Carlo Moretti. See wäga kokkuhoidlik mees selgitas oma surma põhjust mahajäetud kirjas. Kogu oma waranduse oli ta hoidnud kodus. Hiljuti ta tahtis osta omale wäikese mõisa. Kui mees tahtis tuua wälja oma raha, langes ta hirmunult kokku. Aja jooksul rotid olid häwitanud raha peaaegu täiesti. Mees murdus ja läks wabasurma.

Mereröövlite kuninganna. Hiinas Hongkongi lähedal Huitschous on tabatud tuntud naismereröövel Tangtschintschiao, keda wälismaalased nimetasid mereröövlite kuningannaks. Tema röövsalgad on juba kümmekond aastat Lõuna-Hiina rannikul Schanghaist kuni Hongkongini korda saatnud arwukaid rööwimisi wälismaa ja hiina laewadel, kuid senijani jäänud tabamatuks.

Huulepulk läheb moest. Prantsusmaal on alustatud suurt aktsiooni huulewärwi wastu. Ühes kubelkunroriks leidis aset protsess, milles tuntud kõrgema ametniku naine esines huulepulga wabriku wastu kahjutasu nõudmisega. Daam oli saanud weremürgituse, mis arstide tõenduse oli tingitud huulewärwist. Huulepulga wastane aktsioon leiab järjest laiemat pinda.

Kunstnikud kloostrisse. Sarajewos on suureks sensatsiooniks kunstnikepaari Jurkicite soow eralduda awalikust elust ja asuda kloostrisse. Maalikunstnik Georg Jurkic ongi nüüd juba asunud Liwno frantsiskaanlaste kloostrisse, kuna tema naine Stephanie, paljude nowellide ja romaanide autor, läheb Trieri dominikaanlaste kloostrisse. Kunstnikepaar oli palju aastaid elanud õnnelikus abielus.

PÜHAPÄEWAL
ostke omale
ESMASPÄEV

Raadio täna ja homme

Reedel, 30. augustil.

Tallinn. 7.00 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 hommikkontś. helipl. 8.15—8.30 hommikpalwus. 13.00 Tartu Eesti Põllumeeste seltsi näituse awamistalitus. 17.30 kodumaa saaduste propaganda keiskorralduse kontsert-miitingu ülek. „Wanemuise" teatrist. Kõnega esineb riigiwanem K. Päts. 19.30 riigi ringh. ork. kontś. 21.00 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. Taimekaitseteateid. 21.10 wälismaisi päewauudiseid. 21.25 helipl. 21.40 kodumaisi päewauudiseid. 21.55 soowikontś. helipl.

Helsingi, Lahti. 12.15—12.30 ja 12.45 helipl. 18.00—18.50 ajawiitemuus. 19.15—19.35 laul (Lahti.) 19.35—20.00 laul (Helsingi). 20.30—21.45 orkester (Helsingi). 22.20—23.00 kontsert.

Stokholm, Motala. 14.00—16.00 orkester. 18.05—18.45 orel. 19.15—20.15 helipl. 21.00—21.30 koor. 22.00—22.45 ringh. orkester. 23.00—24.00 ringh. orkester.

Riia, Madona. 12.05 helipl. 17.05 salongmuus. 18.35 kammermuus. helipl. 19.30 helipl. 20.05—21.00 läti koorilaule. 21.15—22.00 marsse ja walsse.

Warssaw, Kattowice. 13.15—14.00 sõjawäeorkester. 14.05—14.30 saksa muus. helipl. 16.30—17.00 salongmuus. helipl. 17.15—17.35 hispaania ja itaalia laulud. 18.00 wiiul. 18.30—19.00 klawer. 19.15—19.30 koorilaul. 19.45—20.05 helipl. 20.30—20.45 trio. 21.10 klawer. Kawas tantsu- ja helifilmimuus. 21.35—21.45 laul. 22.00—23.00 sümfooniakontś. 23.10 wäike orkester.

Königswusterhausen. 13.00—14.45 kontś. 16.15—16.30 lastekoor. 17.00—18.15 wabaõhukontś. 18.45—19.15 laul, tshello, klawer. 20.05—20.45 sõjawäemuus. 21.15—22.00 fantastilise komöödia „Teemant" ülek. 23.30 öömuus. (tshello, klawer). 24.00—1.00 tantsumuus.

Wiin. 17.10—18.00 kuulsaid instrumentaliste (helipl.). 18.30—19.00 klawer. 20.30 kontś. Wiini sümfoonikute ork. kaasteg. 21.30—23.00 sümfooniakontś. 23.10—0.30 tantsumuus. 0.45—2.00 shrammelikertsett.

Budapest. 18.30—19.00 klawer. 19.55—21.00 autoriteõhtu, laul, klawer. 21.15—22.20 helipl. 22.40 orkester. 24.00—1.05 jazzorkester.

Droitwich. 11.45 orel. 12.30 ajawiitemuus. 13.30 orkester. 14.15 helipl. 16.00 ajawiitemuus. 16.00 kapell. 17.15 ajawiitemuus. hotellist. 18.15—19.00 tantsumuus. 19.30 kuuldemäng. 20.30—21.00 trio. 22.00—22.40 koor. 23.00 orkester. 0.15—1.00 tantsumuus.

Moskwa Komintern. 18.30 kontś. 19.15 helipl. 20.30 kontś. 21.00—22.00 tantsumuus.

Laupäewal, 31. augustil

Tallinn. 7.00 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 hommikkontś. 8.15—8.30 hommikpalwus. 17.30 „Eesti Nädala" pidulikku awamise ülekanne Tartu näitusplatsilt. 19.30 solistide kontś. 20.15 wana tantsumuus. 21.00 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. 21.05 wälismaisi päewauudiseid. 21.20 helipl. 21.40 kodumaisi päewauudiseid. 21.55 tähelepandawat järgnewa nädala jaotekawas. 22.00 moodsat tantsumuus. „Estonia" suweaiast.

Helsingi, Lahti. 12.15—12.30 ja 12.45 helipl. 17.00—17.50 helipl. 18.35—18.50 harmoonikamuus. 19.35—20.25 orkester. 22.10—24.00 tantsumuus.

Stokholm, Motala. 15.00 ajawiitemuus. 16.00—17.00 solistide kontś. 17.30—17.55 hawaiimuus. 19.30—20.15 helipl. 20.30—21.00 läti laule. 21.30 wana tantsumuus. 22.00 kabaree. 22.45 päewauudiseid. 23.00—24.00 moodsat tantsumuus.

Riia, Madona. 12.05 helipl. 16.00 Puccini oop. „Tosca". 18.30 orelimuus. 19.00 E. Darzinshi muusikat helipl. 20.05 E. Darzinshi laule. 22.15 rahwuslik kontś. 22.50—24.00 tantsumuus. helipl.

Warssaw, Kattowice. 13.15—14.00 helipl. 14.05—14.30 operetitantaasiaid helipl. 15.30—16.25 uudishelipl. 17.15 laulud. 17.35—17.50 rahwalikud poola tantsud. 18.00—19.00 ringh. orkester. 19.15—19.30 koorilaul. 19.45—20.05 ajawiitemuus. helipl. 20.30—20.50 laul. 21.10—21.45 ringh. orkester. 22.30—23.00 ringh. orkester. 23.30 wäike orkester. Kawas tantsumuus.

Königswusterhausen. 13.00—14.45 lõunamuus. 17.00—19.00 kirju eeskawa ja muus. 19.15 romantilisi helisid. 20.00—20.45 ajawiitemuus. (kapell). 21.10—23.00 ajawiite-eeskawa ja muus. 23.30—23.45 öömuus. (bariton, klawer). 24.00 ajawiite-eeskawa ja muus. (järk). 1.00—1.55 tantsumuus.

Wiin. 18.00—19.05 tantsumuus. 20.15—22.55 Salzburgi pidumängude ülek. Dooperi „Fidelio" ülek. 23.05—0.30 sõjawäemuus. 0.45—2.00 shlaager täna ja homme. Jazzork. ja laul.

Budapest. 18.40 laule. 19.15 dr. J. Szikady: „Ungari tantse". 19.45—20.40 mustlasorkester. 21.10 Straussi ooperi „Mustlasparun" ülek. 23.40 helipl. 0.15—1.05 jazzorkester.

Droitwich. 11.45 solistidekontś. (helipl.). 12.30 orkester. 13.30 helipl. 14.00 orkester. 15.00 kinoorel. 16.30 kontś. (oktett ja sopran). 17.30 orkester. 18.15—19.30 klubi orkestrid. 20.00 sõjawäemuus. 21.00 promenaadikontś. 22.40 päewauudiseid. 23.00 orkester. 24.00—1.00 tantsumuus.

Moskwa Komintern. 17.30 kontś. 18.30 kontś. 19.15 helipl. 20.30 kontś. 21.00—22.00 teemaline kontś.

Kogu koolivarustus ühest kohast

K.-ü. „Rahvaülikool"

raamatute, kirjutusmaterjali ja paberkaupade suurladudest.

Harju tn. 48, oma ma'as, telef. 444-39
Jaani tn. 6, pangamajas, telef. 446-66.

Uued nimed.

Tallinna linna perekonnaseisuametis awaldasid soowi perekonnanime muutmiseks ja on walinud endale uued nimeks:

Laabe, Hans-Nikolai — Laande, Ants. Libek, Aleksander, perekonnaga — Walnomäe. Reisberg, Konstantin — Renno. Gerg, Johannes, perek. — Särg. Kasemets, Helmuth — Kasemets. Wetla, Arnold — Soost. Gering, Woldemar — Kipper. Weidemann, Johann, perek. — Pajumets. Prinzthal, Rudolf — Parnurm. Neudorf, Ludwig-Roman, perek. — Tooma. Grum, Leonti, perek. — Ruumet. Neumann, Jaan, — Uuemaa. Lorentson, Ernst — Loorjoe, Eun. Johanson, Paul — Madre. Eismann, August — Elwa. Reimann, Susanna — Rajaste, Suso.

Uueks eesnimeks soovivad võtta:

Randam, Ella — Helle, Wiikloo, Maria — Mall. Weidemann, Johann — Juhan. Neudorf, Ludwig-Roman — Rein.

Ühtukoguduse tegewus Toomkirikus

algab pärast suwewaheaega tulewal pühapäewal kl. 6 p. l. ja kestab, nagu möödunud tegewusaastal, kuni 1. nelipühani. Op. P. Kuusik, kes sel suwel käis Poolas ja Saksamaal, kawatseb oma esimeste juttluste kaudu anda ka kirikulistele muljeid wälismaa usu- ja kirikuelust; slawide suurlaagrist Spalas, kuhu oli koondatud ligi 40.000 noort, kes omale sihiks wõtnud — kaswada jumalakartlikus ja ligemist armastawas waimus; hiigelsoolakaewandustest Wieliczkas, kus inimesed töötawad ööd ja päewad ligi poole kilomeetri sügawuses maapõues ja on omale seal ehitanud kirikuid soolast jne. Esiteiswa pühap. teenistust kaunistab soololauludega hr. Tenno-Wironi.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Ilmus „Looming" nr. 8. Sisu: H. Adamson: Luuletusi. A. Mälk: Wanakurja Wokk. Nowell. M. Raud: Luuletus. A. Jakobson: Kapten Lepp. Jutustus. M. Under: Luuletusi. K. Kangro-Pool: Raamatu saatus ja jõud. B. Kangro: Luuletusi. Ed. Hubel: J. Liiwrop 50-aastane. J. Schütz: Luuletusi. Ed. Laaman: Kirjandus ja ajakirjandus. E. Hiir: Luuletusi. J. Semper: Lapi maikolt. W. Adams: Luuletusi. O. Urgart: Mõtteid raamatustatistika puhul. P. Wiiding: Luuletusi. A. Oras: W. A. Koskenniemi luuletajana. J. Semper: Mõttekilde K. A. Hindrey puhul. H. Randjepp: Positiiwse kangelase probleem wene lawakirjanduses. Ringwaade. Ankeet. Raamatuaasta ankeedi wastuseid: J. Liiw, M. Raud, J. Pitka, H. Wiires, W. Adams, Ed. Laaman, J. Pert, A. Kallas, F. Karjson, K. Leetberg, J. Wilms, A. Taar, A. Ostra-Oinas, T. Kildema, K. A. Hindrey, J. Roos, H. Paukson, M. Eiskaots, A. Warma, J. Aawik, O. Kurmiste, A. Tammekann, A. E. Elango, A. Saareste, J. Sarw j. t. Teater. A. Adson: Lõppenud Tallinna teatrihooaja puhul. Wälismailt.

Eilsest tänaseni

Kodumaal.

— Wabariigi walitsus otsustas anda Kõo wallas rahelahju all kannatanud põlluharijaile laenuks 40.000 kg. rukist põldude seemendamiseks.

— Wabariigi walitsus arutas põllumajanduses ja kalanduses töötamate õnnetusjuhtumite wastu kindlustamise küsimust. Walitsus tahab kindlustamise kulud wõtta riigi kanda.

— Tallinna ringkonnakohus otsustas tunnistada maksujõuetuks Tööstuse Ühispanga Rõmmel.

— Tallinna sõjaringkonnakohtus tuli arutamisele warside-terroristide süüasi. Kuna 4 kaebealust, Johannes Liiw, Johannes Kuusk, Elmar Mäta ja Julius Kiisholts polnud ilmunud, siis lükkas kohus asjaarutamise edasi ja otsustas ilmumata jäänud kohtualuseid wõtta wahi alla.

— Uus Rootsi saadik P. V. Johansson esitas Kadriorus lossis riigiwanemale oma wolitusjed.

— Wabariigi walitsus otsustas Siiu mõisa asutada riikliku piimanduse katsejaama. Mõis on praegu p. k. „Estonia" kasutada.

Raja taga.

— Talupoegade mäss Lõuna-Kreekas jemib. Messenas kuulutati wälja sõjaseisukord. Tihenewad mässuliste kokkupõrked politsei ja sõjawägedega.

— Kreeka endist kuningat Georgit Londonis külastas Kreeka rahaminister Pesmazoglou. Räägitakse monarhia restaureerimisest Kreekas.

— Helsingi saabusid 37 Eesti majanduskoolide õpetajat tutwunemiseks Soome majanduskoolidega.

— 12.000 somalimaalast-sõdurit põgenes Itaalia sõjawäest Abessiiniasse, wõttes kaasa itaallastelt saadud moodsa warustuse.

— Abessiinia walitsus keelas ära wälismaa lenduritele lennata üle Abessiinia territooriumi ning maanduda Abessiinias.

— Abessiinia walitsus alustas Addis-Abebas moodsa sõjamoonatehase ehitamist.

— Londonis weoauto paiskas ümber koolaia müüri, mis mattis oma alla mitmed koolilapsed. 3 last sai surma, 6 haawata.

— Nõukogude Wene wäliskomissari asetäitja Krestinski, wastuseks Ameerika Ühendriikide protestile kommunistliku kihutustöö pärast, esitas Ühendriikide saadikule Moskwas noodi, milles seletab, et Nõukogude walitsus ei saa endale wõtta wastutust kommunistliku internatsionaali tegewuse eest.

— India loodepiiril oli Briti-India sõjawäel raskeid wõitlusi mässuliste suguharudega.

— Lõuna-Leedus talupoegade rahutuste mahasurumisel jaid 3 meeleawaldajat surma.

— Oslos algas nelja põhjariigi wälisministrite konwerents.

— Belgia sõjaminister kuulutas wälja määruse, mis keelab tagawarawäelastele astuda wõõra riigi wäeteenistusse.

Metodistide kirikupäew 7.—11. sept.

Ühenduses kiriku uute põhimäärustega on eesti metodistid oma kirikupäewa Tallinna kokku kutsunud 7.—11. septembrini. Sel puhul sõidawad Tallinna ka piiskop J. R. Wade, kes alaliselt elab Stokholmis, ja superintendent Martin Prikask.

Ilmub iga esmaspäewa, kesknädala ja reede hommikul. Makseta kassas „Juturaamat".

RAHWALEHT

Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

Tellimishind: 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti, 3 kuuks — 2 krooni, 6 kuuks — 3 kr. 80 senti. Välismaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 25 senti. 3 kuu ja pikema aja tellijad saavad tasuta „Esmaspäeva", „Perekonnalehte" tellida poole hinnaga, s.o. 25 senti kuus, ja kuulutada maksuta tellimishinna väärtuses. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised.

Kuulutuste hinnad: Kuulutusteküljel 5 senti millimeeter ühel veerul; esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga 12 senti, tekstikirjaga — 15 senti mm. Teenistuse- ja korteriotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—17. **Kuulutused** ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella 15-ni.

Telefonid. Toimetaja 444-73. toimetuse üldtelefon 449-90. Ärijuhatus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-86, kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht" Tallinn.

Vastutav toimetaja O. Soots. O.-ü. „Vaba Maa" trükk ja kirjastus.

SPORT

Esimesed nahksed löögid.

Reinke võitis Kapustini, Raadik Isajevi.

Poksihooaja warane algus, esimesed löögid wõistlusringis, tehti eile õhtul maneezhis s.-k. Gongilt korraldatud wõistlusil. Wõistlustel esinesid peamiselt s.-k. Gongi ja Poksiklubi mehed, üksikud Spordist, TLETEK-ist, Kalewist ja Rakwerest.

Kõigist matshidest ilmnes see hoolas töö, mida on tehtud suwe läbi. Tuntud tunsadele nooremad panid sõdilt wastu, kusjuures matshid ühtlasi ilmutasid tehnilist ja wastupidawuse arenemist meie poksijate juures.

Esimesed uue hooaja wõistluslöögid tegid kukk-kaalulased **L. Kolin** (TLETEK) ja H. Keru (Gong). Kolin kindlustas omale selge wõidu 3:0. Nüüd sulgkaalus startiwale **H. Freimuthile** pani kaks roundi hästi wastu A. Mägi, **andes „Haniu“ pihta** häid lööke. Kolmanda roundi järgi Freimuth oli selge wõitja. Kergekaalus **E. Seebergile** oli lühikeseks ajaks wastaseks L. Uustalu. 1. roundi lõpul Seebergi löök jokartsse tõi õhtu esimese k.-o. Kergekeskkaalus **N. Stepulowile** wäga sõdilt pani wastu K. Timberg. Wõitis N. Stepulow 3:0 Stepulowi löök näib olewat muutunud tugewamaks.

Keskkaalus, mis wõistluste kõweim, oli esimeseks suurmatshiks wanade riwaalide **N. Kapustini** ja **A. Reinke** kohtamine. Mõlemad algasid ägedalt ja täiesti wõrdselt tugewate löökide wahetuses mööduwad 2 roundi. Reinke näib saawat initsiatiiwi endale ja kolmandas roundis teeb selge töö. **Kui põrutab** löögi, mis **Kapustini** paneb tuikuma, ruttab ringikohtunik **P. Matson** matshi katkestama, kuulutades **wõitjaks** A. **Reinke.**

Teises keskkaalu matshis üllatas **A. Raadik** wõiduga W. Isajewi üle. 1. round läheb taiawägiselt. **Teises** roundis saab Raadik ülekaalu, lüües walusalt ja korduwalt. 3. roundis Isajew käib kord **nöörides**, kuid lõpus tungib peale. Wõitja Raadik.

Kärbeskaalus rakwerelane **H. Gutman** agara noore löögimehena wõitis E. Freimuthi suure ülekaaluga. Gutman on tore wõitleja tüüp. Samas kaalus **E. West** sõdis matshis wõites B. Lillemäge, klaarus wastaseks Gutmanile.

Poolraskekaalus peaaegu wõrdsete matshis napi paremusega **B. Salong** wõitis S. Turgani. Samas kaalus **A. Kruberg** wõitis tehn. k.-oga L. Lepiku.

Kergekaalus **E. Seeberg** wõitis W. Karolini selge ülekaaluga. Kergekeskkaalus läksid kokku wennad **Stepulowid.** Nikolai wõitis ülekaalukalt Aleksei. Lõpuks keskkaalus **A. Reinke** wõitis A. Raadiku, kes alul oli aktiiwsem, lõpus aga wäsis.

Täna kaks 5-roundilist.

Auhind pealtwaatajale.

S. k. Gongi rahwuslikud poksiwõistlused jatkuwad täna maneezhis kell 8 õhtul. Teiste matshide kõrwal määriwab esiletõstmist kaks 5-roundilist matshi. Üks paar on Freimuth-Seeberg ja teine Stepulow-Kapustin. Kuigi meeste kaalud erinewad, on oodata ägedaid matshe täna just neis paarides. Stepulow-Kapustini matshi hindab ühtlasi publik. Sellele, kes kõige lähemale (roundide wiisi) tabab kohtunike otsustele, on määratud eriauhind.

Soome maadlejad tööle.

Ettewalmistused hõimuturniiriks ja olümpiaks.

Soome maadlusliit on juba alustanud olümpia ettewalmistusega. Olümpia maadlustreeneriks waliti Aug. Jalinen. Esimene treeninglaager korraldatakse septembris raskematele meestele. Laagrisse on määratud kreeka-rooma maadluses keskkaalus W. Kokkinen, M. Nordling, E. Welsten, A. Pikkusaari, poolraskekaalus O. Pellinen, J. Kallio, J. Juhola ja raskekaalus H. Nyström, A. Niemelä ja W. Laitinen. Wabamaadluses keskkaalus E. Welsten, M. Lahti, J. Piipinen, poolraskekaalus K. Luukko, O. Wento, J. Kallio ja J. Jusjero ja raskekaalus W. Laitinen ja A. Niemelä.

13. oktoobril peetakse liidu aastakoosolek ja siis määratakse ka Soome meeskond Eesti ja Ungari wastu hõimuturniiriks, mis peetakse 15.—17. now. Tallinnas.

Soome meeskonna juhtideks ja kongressisaadikuiks hõimuturniiri puhul on Wiktor Malm, Arwo Haawisto ja Einari Mannerla.

Soome ja Eesti maadlejad Riiga.

13.—15. sept. korraldatakse Riias suurewad rahwuswahelised maadluswõistlused, kuhu treener Ed. Pütsepa wahetalitusel kutsutakse ka Eesti ja Soome maadlusmeeskonnad. Soomest sõidawad peamiselt Helf. Politsei woimalisjate mehed, kuna Eesti meeskonda arwatakse mehi mitmest seltsist.

Euroopa kergejõustik.

49.15 m. ketast heitis Mavag-miitingul ungarlane Remecz. 1 inglise miili 4 min. 12 sek. jooksis 20-aastane shotlane Robert Graham, mis uus shoti rekord.

3000 m. jooksus uue ungari rekordi püstitas Kelen 8 min. 44,8 sek. Senine kuulus Szabole 8.45,6.

Kucharski wõitis Warsjawis ameeriklase Robinsoni 800 m. jooksus, jaawutades ajaks 1.50,3.

„Nälgi — siis saad terweks!“

Salmilaulja mängis arsti.

Omapärane kohtuprotsess Narwas. — Näiginud patsient suri pärast rikkalikku pidusööki.

Narwa, 30. augustil. Narwa 1. jaosk. kohtunik mõistis eile Kriwasoo küla ap.-õigeusu kiriku salmilauljale Jakow Saharowile karistuseks 20 kr. rahatrahwi wõi mehe maksujõuetusel 7 päewa aresti. Saharowit süüdistatakse ilma wastawa kutseõiguseta arstina tegutsemises. Tema erialaks oli mitmesuguste tõwede arstimine näljutamise teel.

Juba mõnda aega lewis Narwa jõe ülemjooksul rawimine näljutamisega. Nagu juurdlusel selgus, see näljutamine oli toimunud omaaegse Moskwa kõmukirjastaja A. Suworini ühe sellekohase õpperaamatu järele. Suworin ise wiibib praegu Rumeenias, kus ta sama raamatu lewitamise pärast paigutati trellide taha ja raamat konfiskeeriti. Kuidagi oli konfiskeeritud „arstimisõpetusest“ pääsenud üks eksemplar Eestisse ja selle omanikuks osutus Jakow Saharow. See õpetas siis ümberkaudsetele elanikkudele, et **täieline nälgimine, mille kestwus nädal wõi rohkemgi, parandawat kõiki haigusi.** Eriti hea olewat sealjuures ka janu kannatamine. Nii wenelased uskusidki salmilaulja tohterdamist ja nälgisid iga haiguse puhul ahju peal. Kui üks näljakuur osutus wäheseks, korrati teda weel. Sagedaseks nähteks oli, et nälgimise järele järsku ohtralt toitu wõttes haiged kannatasid hiljem mitu päewa hirmsate kõhuwalude käes.

Politsei kõrwu ulatus asi alles, kui üks näljagaarstitawaist „arstimise“ järele suri. Nimelt oli Kose walla elanik Bezaborkin nälginud terwelt 11 päewa, siis **pidanud end terweks ja korraldanud sel puhul ühte pea rohkete söökidega ja wiinadega, millele aga organism enam wastu ei pidanud.**

Ülekuulamisel seletanud tunnistajad, et nälgimisega arstitud peale mao- ja südamehaiguste ka tiisikust ja koguni süfilist.

Saharow wõttis õigeks, et ta saanud arstimise eest tasuks seapekki ja ka pisut raha jalawaewaks, kui haigeid kodus külastamas käinud.

Oma doowsvärske jume

wõlgnen ma **„Isis“** kosmeetika vahenditele, milliseid tarvitan juba kaua ja pidevalt. **„Isis“** puuder on ülipeen, hästi kinnituv ja täiesti kahjuta. **„Isis“** kreemid teevad sealjuures naha õrnaks ja paenduvaks.

„Terroristide“ ninamees.

Terroristlikke akte ja wägiwaldset riigipöördet plaanitsenud vapside protsess jäi eile sõjaringkonnakohtus poolell, kuna neli kaebealust — Johannes Liiv, Elmar Räisa, Johannes Kuusk ja Julius Kilsholts — olid jäänud kohtusse ilmumata. Kohus määras ülaltähendatud mehed wahi alla wõtta ja järgmiseks korraks sunniwiisil kohtusse tuua. Pildil — peakaebealune reserv-kapten Rudolf Reha.

Tartus algab näitus.

J. Jaiki „Kaie jutud“ waibal.

Tartu, 30. aug. Täna awatakse Tartu näitus. Wälistöödega ollakse lõpul ja eile oli käimas hoogne wäljapanekute ülesseadmine, kui ajakirjanikud õhtul tegid tutwumisringkäigu näitusplatsil. Näituse üldilme on eelmise aastaga wõrreldudna märksa paranenud uute ehituste tõttu. Eriti puutuwad silma ETK ja „Ginowkeri“ uued pawiljonid üle kümne meetri kõrguste tornidega. Üldse mahutawad näitushooned wihma puhul kuni 20.000 külastajat.

Üksikwäljapanekutest äratab erilist tähelepanu pr. M. Jaiki hiiglawaip, millesse kujutud kirjanik J. Jaiki „Kaie juttudest“ terwe hulk üksikuid stseen-pilte. See on esmakordne juhus, kus meie kirjaniku tööd on annud inspiratsiooni waibamustrite koostamisel.

Sport-TJK täna.

Täna, reedel, kell pool 6 õht. kohtawad staadionil Tallinna kaks tugewamat jalgpalliss — Sport ja TJK. Wõistlus toimub wabrikantide ühingu karikale. Esiwõistluste sarjas mõlemad tajawägises matshis ei saawutanud kumbki wärawal, matsh lõppes 0:0.

Spordi lühiuudiseid.

Kreulli metallitööstuse jalgpallimeeskond wõistleb täna, reedel, kell 5 p. l. Kalewi wäljal põllutöömin. metsateenijate ühingu Tallinna osakonna meeskonnaga. Pääs wõistlusele wabatahtliku maksu eest. Hiljuti Kreulli meeskond wõitis trammiteenijate meeskonda 8:3.

Wiie rahwuse wõistlused kergejõustikus toimuwad pühapäewal Berliinis. Wõistlewad: Saksa, Rootsi, Itaalia, Ungari ja Jaapani meeskonnad, igast rahwusest üks mees alal. Wiiemaawõistlus toimub olümpiastaadioni awawõistlusena.

Towerite üllatuswõit. Keskinädalal Soome A sarja esiwõistlustel Helf. Towerit wõitsid üllatuslikult meistritiitli aspiranti Helf. JFK 4:0 (3:0) Towerit wõitsid lewadringi, kuid wiimasel ajal said wormilanguse tõttu kaotusi. Tabelit juhib praegu m. a. meister HPS 14 punktiga, järgnewad HJFK 14 14, HT 13, HJK ja Sudet 12, Waasa PS 11 p. Tabeli lõpus Waasa JFK 4 ja Turu JFK 2 punktiga.

Euroopa wabamaadluse esiwõistlustele Soome saadab kaks Pihlajamäge. Kustaa Pihlajamäki wõitleb sulg- ja Hermani Pihlajamäki kergekaalus. Eestist sõidab Brüsselisse, kus peetakse need wõistlused, poolraskekaallane A. Neo, kes wäljub Tallinnast 2. septembril, arwatawasti lennukil.

Tugew raskekaal Nõmme pokswõistlustel

Laupäewal korraldab Nõmme NENU Rahwateatris Nõmmel rahwuslikud poksiwõistlused, mis algawad kell 7 õht. Wõistlejaid on loota rohkesti.

Huwitawalt kujuneb elawaks ka raskekaal, kus esinewad seesugused löömehed nagu Juurup Harju malewast, Tamm Spordist, Turgan Gongist ja weel kaks uut Harjumaa meest. Poolraskekaalus teewad Tähwe Harju malewast, Kallman Nõmmelt j. t. Keskkaalus on Reo, Kallman 2 j. t. Kergekaalus Domingo, Burm, Hurt, Wiedeberg j. t. Kärbeskaalus West (TLETEK), Truu (Nõmme), sulgkaalus Kolin (TLETEK) j. t.

NENUTO-Põhjala 2:2.

Neljapäewal kohtasid A klassi esiwõistluste sarjas NENUTO ja Põhjala, kaks edukamat ieni Tallinnas. Matsh jäi wiiki 2:2. Poolajal juhtis NENUTO 2:1. Ka teisel poolajal NENUTO oli ülekaalus, kuid ei suutnud saawutada wõiduwärawat.

Tulekahju Majaka tänawal.

Kaks hobust põles surnuks.

Öö wastu reedet kell pool 1 puhkes tuli Lasnamäel Majaka tän. 30 Antike kuuluwas ühekordses majas. Tuli sai alguse hobusetallist.

Kuna weesaamine tegi raskusi, ei suudetud hoonest suurt midagi päästa. Sisse põles peale muu kraami ka kaks hobust.

Tulepuhkemisel tegi raskusi pritsimajja õnnetusest teatamine. Ümbruskonnas alarmkella pole, telefonid on kaugel. Pidi jooksma tükk maad linna poole, enne kui tuletõrjet saadi kohale kutsuda, kes ennastsalgawalt tegewusse asus, kuid enam palju ei suutnud ära teha.

Tädipoeg lõi poolikult sirbiga.

Werine tüli Koplis.

Eile õhtul toodi keskhaiglasse Kopli rannal 25—3 elutsew 31-aastane kingsepp Harald Makke, kellel raske wigastus paremas käes. Mehel on küünarwarre lähedusel lõigatud läbi lihased ja kõõlused wigastatud.

Nagu mees ise jutustab, tal olnud wäitene pummeldamine käimas, kui abikaasa, kes töötab Balti puuwillawabrikus, koju jõudnud. Kingsepp wõtnud naise käsiwarrest kinni ja käskinud eluseltsilist hakata ruttu süüa muretsema. Seda kuulnud läbi akna õuesviibiw naise tädipoeg Richard Janberg ja hakanud Makke't noomima, et „ise kogu päew kodus ja naine hakaku talle töölt tulles weel süüa otsima.“

Sellest ärrituna, et mis on kõrwalistel segamist perekonnaasjadesse, wirutanud Makke käega tugewa löögi sugulasele läbi akna. Sellest wähe, ta awanud weel purustatud akna, et Janberg'ile kallale minna. See olnud aga wäledam, haaranud poolikult wana sirbi ja löönud sellega Makke paremasse käsiwarde.

Huwirong Riiga 14. septembril?

Läbirääkimised lätlastega.

Eesti raudteewalitsus tegi telegraafiteel Läti raudteewalitsusele ettepaneku, wõimaldada Eesti raudteewalitsusel korraldada huwirongi Tallinnast Riiga ja tagasi. Lätist oodati wastust nädala lõpuks. Kui sealtpoolt suhtutakse meie raudteewalitsuse kawatsustele heatahtlikult, siis wäljuks huwirong Tallinnast juba 14. septembril. Piletite eelmüük algaks sel puhul juba nädal warem. Nimetatud rongile mahub ainult umbes 500 reisijat.

Kalur uppus suplemisel.

Haapsalu, 30. aug. Eile õhtul uppus Hiiumaal Luidja rannas Kärdla alewist pärit kalur Harald Kuusik, 39 a. wana. Kuusik oli koos ühe kaaslasega sõitnud Luidja randa kalastama. Seal suplema minnes ta wajus järsku wee alla. Kaaslane tõmbas ta küll warsti wälja ja kutsus kohale jaoskonnaarsti, kuid elluäratamiskatsed ei annud enam tulemusi.

Kuna Kuusik oli tuntud hea ujujana, arwatakse, et õnnetuse põhjustas meest külmas wees tabanud kramp.

Riigi- ja omawalitsusteenijatele ühine kodu.

Riigiteenijate org-id wiibagu awalikõiguslikule alusele.

Riigi- ja omawalitsusteenijate keskliidu juhatuse neljapäewaõhtusel koosolekul otsustati asuda wõimaluste leidmisele riigi- ja omawalitsusteenijate ühise kodu hoone ehitamiseks Tallinna.

Aastate jooksul on nimetatud keskorganisatsioon oma liikmete arwult paisunud laiaulatuslikuks. Samal ajal ajub nii keskorganisatsioon kui ka paljud keskliitu kuuluwad ühingud üüriruumides ning wajadus ühiste koosoleku, klubi ja ka sissesõitwatele liikmetele ööbimiseruumide järele tundub olewat terav. Nüüd otsustas juhatus sonderida pinda, kuiwõrd oleks wõimalik ehituslaenu saada rahwamajanduse elustamise fondist, esijoones aga koostada kalkulatsioonid, kui suurte kuludega oleks ühiskodu hoone püstitamine mõeldaw.

Walitsuse kawatsust, wiia riigi- ja omawalitsusteenijate organisatsioonide tegewus awalikõiguslikule alusele, leiab keskliidu juhatuse poolt heakskiitmist. Riigi- ja omawalitsusteenijate keskliidu juhatus soowiks, et kõigile riigi- ning omawalitsusteenijatele oma organisatsiooni kuulumine tehtaks kohustuslikuks.

Edasi soowib keskliidu juhatus hakata arendama oma liikmeskonna hulgas ühistegelist omaabi. Selleks otsustas juhatus alguse teha eeltöödega. Kawatsusel on oma tarwitajateühisuste ellukutsumine.

Perekonnateateid.

Kihlatud.

Tallinna linna perekonnaseisuametis. — **Heinrich-Eduard Rambak,** 39 a. lahutatud tööline, ja **Alide-Katariina Probst,** 36 a. tööline. Mõlemad elawad alaliselt Tallinnas. — **Wassili Buts,** 58 a. lesk mehaanik, ja **Zinaida Hendzel** (1. abielust Werberg, sünd. Swetlow), 42 a. lesk kodune. Peigmees elab alaliselt Tallinnas, pruut Nõmmel. — **August-Woldemar Sepswart,** 29 a. äriteenija, ja **Emilie-Leida Pauken,** 23 a. kodune. Mõlemad elawad praegu Tallinnas. — Soome wabariigi kodanik **Juho-Eemil Majanen,** 39. a. lesk tööline, ja **Lydia Tomson,** 27 a. kodune. Peigmees elab Soomes, pruut Nõmmel. — Nikaragua wabariigi kodanik **Demetrio Tschetwerikoff,** 47 a. lahutatud ärimees ja riikkondsuseta **Maria Tairoff,** 35 a. lahutatud kodune. Mõlemad elawad praegu Kärdlas. — **Feliks Remmelgas,** 21 a. meier, ja **Otilie-Miralda Wikat,** 23 a. kodune. Mõlemad elawad Anija wallas. — **Erwin Mägi,** 25 a. üliõpilane, ja **Ella-Wilhelmine Krume,** 28 a. tekstiiltööline. Mõlemad elawad Tallinnas. — **Jegor Rehemets,** 23 a. rätsep, ja **Matrona Laht,** 18 a. tööline. Mõlemad elawad Tallinnas. — **Roland-Raimond Pärn,** 26 a. riigiteenija ja **Ella Franz,** 21 a. kodune. Mõlemad elawad Tallinnas. — Riikkondsuseta **Abram Beron,** 27 a. kaupmees ja **Meri Jankelson,** 23 a. kodune. Mõlemad elawad Tallinnas.

Pauluse koguduses. — **Aleksei Zhagell,** 26 a. joonistaja ja **Meta-Katarina Wessmann,** 27 a. kantseleiametnik. Mõlemad elawad Tallinnas.

Kaarli koguduses. — **Otto Raabik,** 29 a. motorist ja **Alide-Elise Reinberg,** 21 a. kodune. Mõlemad elawad Tallinnas. — **Heinrich Tamboom,** 22. a. linnateenija ja **Ida-Alwiine Tark,** 25 a. käsitööline. Mõlemad elawad Tallinnas.

Hageri ew. lut. koguduses. — **Johannes Blieder,** 29 a. käsitööline ja **Katarina-Marie Luider,** 20 a. wabrikutööline. Peigmees elab alaliselt Hageri wallas, pruut Tallinnas.

Kuressaare ap.-õigeusu Nikolai koguduses. — **Feodossi Pruul,** 29 a. riigiteenija ja **Alide Sepp,** 26 a. kodune. Peigmees elab Kuressaares, pruut Tallinnas.

Abiellunud.

Johannes Liiwoja ja Kseenia Pihelgas.

Sündinud.

Aleksander ja Weronika (neiuna Kmiece) **Ibol'il** — poeg **Lembit;** Alwar ja Regina (neiuna Suurmann) **Anni'l** — tütar **Maret;** Erich ja Ellen (neiuna Kapten) **Kruusmägi'l** — tütar **Helle;** Woldemar ja Aino (neiuna Had) **Silmpoeg'il** — poeg **Rein;** Arwed ja Marta-Willemine (neiuna Pärm) **Kesner'il** — tütar **Helju;** Alfred-Heinrich ja Tatjaana (neiuna Kanonenkow) **Einfeln'il** — poeg **Heino;** Arkaadi ja Erna-Kristiine (neiuna Sade) **Jtskowitshil** — tütar **Harriet-Jenni.** Jaan ja Marie Dagmar (neiuna Kesküla) **Kaew'ul** — poeg **Ants.**

Surnud.

Arthur-Friedrich-Wilhelm **Kirschmann,** 48 a. wana; Liisa **Treial** (neiuna Lundberg) 64 a. wana; Madli **Amil** 76 a. wana; Aleksander **Mitt,** 49 a. wana; Heleene **Leol,** 36 a. wana.

Lastekirjanduse meistrid.

Tartu, 30. aug. Eile õhtuks selgusid k.-ü. „Looduse“ lastekirjanduse wõistluse tulemused. Sissetulnud 36 käsikirjast ei wastanud ainult üks tingimustele. Määrati üldse 9 auhinda jury poolt, kuhu kuulusid pr. H. Treffner, J. Parijõgi ja A. Walgla.

Esimese auhinna (250 kr.) said kaks: Karl Ristikiwi Tallinnast, kelle elukoht Paljassaarel ja kelle tööks „Lendaw maailm“; Adi Wirges Tartust „To-to jänesepoeg.“ — Teise auhinna (200 kr.) wääriliseks tunnistati Hindrek Rikand (Tall.) „Muinasjutte lastele“. — 3. auhind (150 kr.): Elmar Wolmre (Tartu) „Kindral Naki“, Wello Tramnaa (Wiru-Kabala) „Oilis talu“ ja esimeseks tulnud Adi Wirges'e teine teos „Najamaa talu“. Neljanda auhinna (100 kr.) wõitis naistudeng Filine Patrlae'st Walwe Saretok. Wiiendad auhinnad (50 kr.) määrati Juuli Kauts'ile (Tall.) ja Sulew Einer'ile (Tartust).

Peale nende tuleb trükkimisele weel rida teisi töid. Auhinnatud teosed ilmuwad kuuldawasti trükist juba enne jõulu.

Karistusi pussitajatele.

Narwa prefekt karistas Petserimaalt pärit wenelasi Aleksander Pawlow'i, Timofei Borowikow'i ja Wassili Lukitshew'i igaüht 150-kroonise rahatrahwiga wõi maksujõuetusel 75-päewase arestiga. Aleksei Stepin'i karistati 50 kr. trahwiga wõi 30-päewase arestiga.

Karistatud on samad wenelased, kes Wola wallas mõne aja eest panid toime werise kakeluse, kusjuures Lukitshew pussiga lahastas Borowikow'i kõhu. Borowikow on praegu haiglas, kuna pussitaja wiibib wahi all.

Hobusevargad tegutsevad.

Öö wastu neljapäewa warastati Paaswere wallas samanimelises asunduses Aleksander Maasik'ult hobune, kelle omanik oli pannud ööseks ristikupõllule kõrwale maantee läheduse. Wiimasel ajal pole Rakwere ümbruses enam ammugi hobusewargustest kuulda olnud.

Hobune, kelle wäärtust omanik hindab 200 kroonile, oli kõrb, 13-aastane, põetud lakaga ja sabaga, umbes kaks arsinat kõrge ja tal oli wajakus esimeses jalas prei.

Nii pannakse kuppu.

Üks Tallinna tuntumaid kupupanijaid oma patsiendiga, kel kupud turjal „halba verd" välja imevad.

Imearst tehku terweks!

Ringkäik meie külaarstide seas.

Mõne aja eest alustas tervishoiu muuseum omapärast kogumist. Tahetakse registreerida kõik meil praegu töötavad külaarstid, kupulaskjad, posijad ja muud sarnased mehed-naised, kelle tegevus veel tänapäevalgi küllalt rohkearvuline, vaatamata sellele, et noored arstid sagedasti kurdavad end olevat jäänud päris „vee varale". Ühtlasi kogutakse ka rahva hulgas levinud arstimisviise ja nõiarohtude retsepte, mis vanavarana huvi pakuvad.

Ja peab ütlema, et meil sedaliiki vanavara on veel rohkesti. Ainuüksi külas töötavate „arstide" nimekirja on juba sisse kantud üle 700 igasuguse „Kupu Mari", „Roosi Krõõda", „Tite Anne" j. t., nagu neid nimetab ümberkaudne rahvas vastavalt eri-aladele arstimisel. Töö käib aga veel järjekindlalt edasi, kuigi andmete saamine pole sugugi lihtne.

Petseri kloostri „püha tamm", mida ei suuda abivajajate hammaste eest päästa kaitseaedki.

(Kodu uurimise tolmk. kogust).

Olgu mis haigus tahes — imearst teab ikka head nõu!

Naised esikohal.

Terwishoiu muuseumi juhataja dr. Sumbergiga juttu puhudes selgub, et kaugelt rohkem kui pooled nendest, kes omal käel külades tegelewad arstimisega, on naised. Huwitawal kombel aga meestest õige suur osa on eriti agarad hambaid arstima. Diplomeeritud hambaarstide hulgas on wastupidiselt just naised suures ülekaalus.

Külas on hambatohtriteks peamiselt ikka sepad;

ega nad muud palju ei tee — tegelewad haigete hammaste wäljakiskumisega. Oma wastawad tööriistadki on olemas. Nii Alatskiwilt saatis Hangmetja nimeline õpilane muuseumile õige omapärased hambatangid, mis kohaliku sepa poolt tehtud ja millega Alatskiwi rahwal küll ja küll hambaid suust wälja kistud, kui nad walutama tükkisid.

Üldse on palju koduwalmistatud arstiriistu maal tarwitusel, mida nüüd on hakatud koondama terwishoiu muuseumi. Kupulaskmise masinate kohta on tekkinud arwamine, et neid on Eestis turustanud mõni wäikene tehas wõi töökoda, kuna nad suuremalt osalt on kõik täpselt sarnased. Ainult üksikutes kohtades on leida ka koduwalmistatud kupumasinaid. Nii kuulub praegu terwishoiu muuseumi kogudesse üks sellenimeline haruldus, mis põhimõttelt wäga sarnane poisikeste hernepüssidele, missugused walmistatakse niidiwärtnast, selle augu parajasti mahtuwast puupulgast ja tükist kummipaelast. Umbes sarnane on ka see kupulaskmise riist. Ainult õõnsusesse käiwa pulga otsas on terad naha purustamiseks, kui puik kummipaela abil lastakse tugewa hooga wastu joowitud kohta nahal.

Imearstide revüü.

Kes need kupulaskjad ja mulbutohterdajad siis on?

Selle kohta terwishoiu muuseum ei anna kellelegi mingisuguseid nimelisi andmeid. Abitarwitajatele on nad aga wäga hästi teatud ja tuntud. Suwel maal ringi liikudes on wõimalus siit-sealt kuulda nii mõndagi. Eriti kupumoore on igas kihelkonnas wähemalt paar tükki.

Harwemini kohtate juba sarnaseid meistreid omal alal, kes usaldawad alustada wõitlust ka raskemate haigustega. Ja sarnased on juba kaugele kuulsad. Nii Anijal arstib igasuguseid „kooljaluid" praegu üle 80 aasta wanune Jakob M., kelle kuulsus läinud õige kaugele. Wana Jakob ei tarwita arstimisel üldse mingisuguseid wedelikke ega salwe. Tuleb keegi ta juure „kooljaluuks" nimetatawa luumuhuga, siis

Jakob ainult pigistab ja mudib muhku kümmekond minutit.

Laseb paaril korral weel tagasi tulla ja ütleb siis: „Küll ta nüüd juba kaob". Ja tõendatakse, et pidawat ka kooljaluu kaduma peaaegu erandituit, kui Jakob oma mudimised on sooritanud. Wana ise seletab selle kohta, tal olewat käes sarnane iseäraline wägi, mis haiguse kaotab. See „wägi" pole aga kallis. Kroon wõi poolteist ja oletegi luumunast lahti.

Suures hinnas on ka roosi arstijad. Kuigi on ka üldiselt tarwitusel terwe rida rahwalikke wiise sellest ehmatushaigusest wabanemiseks. Neist üldisemalt on tuntud

haigele kohale sinise kartongpaberi asetamine,

mis enne pliiatsiiõega paksult mustaks tehtud ja imehästi pidawat aitama. „Põrisarit" maal tunneb aga ka erilisi „roosisõnu", mis enne paberile kirjutatakse, kui seda pliiatsiga mustama hakatakse. Head sarnased sõnad olewat Paadremaal „Roosi Krõõdal". Ja kui see siski weel osutub wäheseks, paneb Krõõt peale mingit putru taimelehtedest, mis ainult temale teada. See juba peab aitama.

Mis „Roosi Krõõt" Läänemaal, seda on Jakob W. Laiuse wallas. Tema käest ka roos ei pääsewat milgi tingimusel.

Laiuse ümbruses on üldse palju igasuguseid külaarste;

wõib olla selle tõttu, et seal liigub palju mustlasi, kes ju ka tuntud „arstid" isegi armuwalu ja hullemategi hädade wastu. Nii Laiusel näiteks Mõisawäljal on koguni kaks arsti, kes omawahel ägedasti wõistlewad. Neist Leena K. ütleb, et ei olewat üldse haigust, mille wastu tema rohtu ei leiaks. Leenal on oma seletus haiguste tekkimise kohta. Tõbi wõiwat tulla ainult kas maast, tuulest wõi kurjast silmast. Eriti raske olewat wiimast liiki haigustega, kuid toime tulewat tema siingi. See kurja silma arstimine õieti ongi Leenu tugewam külg.

Igasuguste sisemiste haiguste puhul pöördub ümbruse rahwas parema meelega Mai A. poole samas külas, kes sarnastel puhkudel oma keedistega ja taimejuurikatega palju kindlamalt abi andwat.

„Titeeided."

Samas Laiuse wallas Sootaga külas tegutseb Mari U. silmade arstimisel. Peamiselt kaiutatakse siin igasuguseid salwe raswa hulka segatud silmakiwiga, lastakse aga ka silmale panna kompresse haige enese wäljaheidetega ja tehakse muidki tempe samas waimus. Peale kõige muu on Mari aga ka „titeeide" kuulsuses, nagu nimetatakse neid moorikesi, kes käiwad oma ümbruses abiks uute ilmakodanikkude wastuwõtmisel ämmaemanda asemel. Peab siingi tundma mitmesuguseid kunste ja märke, mille järele talitades saab wastsündinule kindlustada tulewikku helgemana.

Naabruses, Waimastwere wallas on Sael samasuguseks „titeeideks" Ann S., wana lesk eit, endise popsikoha perenaine. On wiimased aastakümned

enamasti kõik ümbruskonna lapsed „wastu wõtnud",

nagu ta oma ametit ise nimetab, ja peab seda ametit weel tänapäewalgi. Waesemad maksawad paar krooni, jõukamad rohkem. Ann teenib ilusa lisatasu oma kohakese kehwale sissetulekule. — Laius-Tähtweres on kuulsamaks arstiks „Peetri Ann", Anna K.

Huwitaw on märkida, et sedaliiki posijad arstid püüawad end poetada tõeliste arstide läheduse. Nii wõimalduwat teha weel kõige paremat äri. Kui pärisarsti rawimine küllalt kiirelt ei anna käegakatsutawaid tulemusi, lööb haige kergesti kahtlema arsti wõimetes üldse. Sarnane haige on külatohtrile parimaks sööda maaks. Nii Taagepera sanatooriumi läheduses müütab edukalt tõkatisarnast musta wedelikku wanamees, kes tegewat wägagi head äri. Ta saadab sanatooriumist lahkunutele oma kaupa weel postiteelgi järele Tallinna ja mujale. Samasugune „maarohtudega" arstija leidub ka Selis.

Nende „rohud".

Mida kõik haigetele sisse ei söödeta, selle kohta parimaks näiteks on mõne aja eest Tartus arstide kätte sattunud pudel imerohuga, mis pidawat parandama kõiki kopsuhaigusi. Lasti laboratooriumis teha analüüs. Selgus, et

„rohuks" oli lihtne kaewuwesi, millele segatud hulka puutõrwa!

Wedelik, mis „arstile" ei maksnud õieti midagi, läks müügile nelja krooniga poolelitriline pudelitäis. Tiisikuse puhul oli määratud, et tuleb tarwitada wähemalt kümme pudelitäit. Igatahes ilus teenistus, müüa igale abitarwitajale neljakümne krooni eest wiis liitrit tõrwasogast wett!

„Üldse pole leida ainet, mida külaarsti ei tarwitaks oma patsientidele sissesöötmiseks wõi pealemäärimiseks, alates puhta weega ja lõpetades wäljaheidetega", seletab dr. Sumberg. „Kõige hullemad on aga igasugused terwiseallikad ja imepuud".

Kui Petserimaal tehti sunduslikuks silmamarjade rawimine, sest haigus lewis pööraste kiirusega, siis selle juures on suureteenid kahtlemata Wastseliina läheduses Meeksi külas asuwal „Jaanikiwil". Oja kaldal asuwal kiwil on lohk. Wõib olla ta on endine ohwrikiwi.

Sinna lohku kogunewat wett peab terwe Petserimaa imeweeks,

mis aitawat mitmel puhul. Eriti mõjuwat ta olewat silmahaiguste wastu. Tarwitseb ainult minna, kasta sõrm paar korda kiwiaugu wette ja määrida silma, ning terwis tulewat. Kuna silmamarjad on nakkaw haigus, siis pole imestada, et siin sadade wiisi käiwate silmahaigete hulgas marjad antakse edasi ka neile, kel oli kiwi juure tulles ainult kerge silmalau põletik, mis lest muidu oleks paranenud juba mõne päewa jooksul.

Tammenärijad.

Ülemaalise kuulsusega on Eestis kaks tamme. Mõlema koor aitawat närimise puhul hambawalu wastu, kuid sissesöödunа pidawat awitama ka mitmesuguste kõhuhaiguste wastu. Neist üks, Petseri kloostri aias kaswaw n. n. „püha tamm", mis pidawat olema tuhat aastat wana ja kuulub looduskaitse alla, pidi peaaegu langema Petseri wenelaste hammaste all. Mehekõrguselt on tamme korp kõik hambawalu all kannatajate poolt ära näritud. Ei aidanud muud, et puud päästa kuiwamisest, talle ehitati ümber kaitseaed. Nüüd tuleb aga aeda pahatihti parandada, kuna selle pulgad ikka lahti kistakse, et arstimina wäärtuslikule koorele ligi pääseda;

ka ronitakse aia peale ja näritakse koort kõrgemalt.

Teisena ähwardab koorest paljaks söömine wana tamme Kuremäe nunnade kloostris. Puu asub küll wäikese kabeli juures, kus nunnad alaliselt peawad walwet pühakuju juures ja tõrjuwad eemale ka tammenärijaid, kuid siiski on puul õige suur hulk korpa juba ära näritud hambawalu rohuks. Ei aita mingi seletamine, et ka kõigi teiste tammede koores leidub samal määral tanniini, mis wast abi anda wõiks. Tahetakse ikkagi närida „püha tamme", millel olewat imetegew wõim.

„Rahvalehe" tantsukursus.

Wändra polka tuleb parketile.

Täna anname oma lugejaile teise tantsutunni. Esimeses tunnis tutvustasime eeloleva tantsuhooaja uudistantsu — uut charlestoni. Meie tantsuhooaeg rikastub aga veel ühe uudistantsuga, mis on pärit eesti rahvatantsude rikkalikust salvest. „Vändra polka" — nõnda on selle uue tantsu nimi, on seega järjekordne lisandus neile rahvatantsudele (labajala valss, kaera jaan, eesti valss jne.), mis juba varemalt peo- ja ballisaalides on vastuvõttu leidnud.

Vändra polka peaks eeskätt rahuldama neid, kes propageerivad mõtet — välismaise päritoluga salongtantsude kõrval õpetada laiemaid hulki tantsima rahvatantse, mis on luu meie luust ja veri meie verest. Säärased tantsud, kui nad ka parketile toodud, elavad üle väikesed muudatused lihtsustamise eesmärgil, on ikkagi meie iseloomule, temperamendile ja hingele kõige omasemad.

Allkirjeldatud rahvatantsu on parketile kohaldanud tantsuõpetaja Herbert Küttim, kellelt saadud juhiste järele anname lugejaile teise tantsutunni.

„Figuur Vändra polkast: küljehüpped jalatõstega.

Wändra polka — walsitaktis.

Meie tänane tantsutund — pole midagi parata — nõuab weidi rohkem ruumi, kui esimene tund — uue charlestoni õppimine. Daamid ja härrad, meile palub aga kohe trööstiks see asjaolu, et Wändra polka on lihtne tants. Tema üksikuid figuure wõib üles lugeda ühe käe sõrmedel — ja sõrmi jääb ülegi! Kes kuuluwad rahwatantsude truppide liikmete hulka, on sellega wõib olla juba waremgi tuttawad. Neil tarwitseb waid meie tänasel tantsutunnil tähele panna neid tibatillukesi wahesid, mis on sellel tantsul rahwarõiwis trupi ettekandel ja salongis-ballil tantsides.

Wändra polka sünnipaik on öeldud juba tantsu nimes. Aastal 1927 õppisid seda launist ja rütmirikast rahwatantsu tundma ÜENÜ Tallinna osakonna rahwatantsu trupi liikmed Wändras wabaõhumuuseumi 1. ringreisil. Tollal mängisid selle walss-polka wiisi ÜENÜ liikmeile ette wiiulimängija Adamberg ja torupillimees Adamson ning ühtlasi esitasid ka tantsu. Selle sammud kirjutas üles ÜENÜ rahwatantsude toimkonna liige U. Taumi. Nagu hiljem on tähele pandud, teistes maanurkades seda rahwatantsu ei tunta. Suuremad pidustused, kus Wändra polkat rahwatantsuna ette kanti, olid Eesti Mängud Tallinnas ja ÜENÜ pidustused Porkunis. Mõlemal pool sai kaunis tants pealtwaatajate poolt suurt damliku wastuwõtu osaliseks.

Käsk põlvekõverusega. (Demonstreerivad tantsuõp. A. Küttim abikaasaga).

Selle rahwatantsu üheks iseärasuseks on, et teda sünnipaigas rahwasuus nimetati polkaks, kuigi muusika on ¾ taktis. Tantsu parketile kohaldajad tahawad „polka" nimetuse säilitada, kuigi ka „Wändra walss" ei kõlaks halwasti. Ühes sammude kirjeldamisega toome lehes ära ka Wändra polka wiisi nootidesse kirjutatult. Wiisi weel seni orkestreeritud ei ole, kuid on arwata, et seda lähemal ajal tehakse ja ka grammofoniplaadile mängitakse. Alles siis on uuele tantsule tehtud tee lahti laiemate hulkade sekka. Kuidas rahwas uue tantsu wastu wõtab, sellele wastamine kuulub juba ennustamise waldkonda. Kes juba Wändra polkaga on tuttawad, need annawad sellele oma parimad soowitused kaasa.

Esimene samm: ringkäik.

Daamid ja härrad, kui te tahate juba warakult õppida kätte Wändra polka, siis esialgu peate wõtma omale kolm ülesannet: tantsuõpetaja, õppija ja orkestri osad. Härra wõib wiisi noodist wilistada, daamil soowitame laulda, kuigi ka wilistamine ei ole keelatud. Sest te õpite ju omas kodus ja wõite teha ükskõik millist muusikat, kui see ainult ei riku majarahu. Kui tulewad müügile plaadid Wändra polkaga, on muidugi mure muusika pärast murtud. Siinkohal peab tähendama, et selle tantsu õppimine muusika järele on eriti tunduwalt hõlpsam kui wiisi kuulmata. Siis ei ole enam tarwis meeles pidada, mitmenda sammu järele tuleb teha näit. põlwetõste — muusika rütm ise sunnib jalga tõstma.

Nõnda siis — wõtame algseisu. Tantsuliikumine moodustab suure ringi, nagu näit. papiljoni-polka. Härral on wasak külg liikumise suunas, daamil — parem. Partnerid seisawad wastamisi ja nende algseis sarnleb täiesti moodsa tantsu algseisule. Ainult wäikese wahega — sõna tõsises mõttes wahega. Härra ei tõmba daami nõnda tugewasti oma ligi, nagu näit. foks-troti, tango jne. juures.

Loeme esimese takti: üks — kaks — kolm. Selle aja kestes teewad partnerid kolm sammu, igal takti osal ühe. Härra algab wasaku ja daam — parema jalaga. Sammud on astutud nõnda, et esimese takti jooksul on tantsijad teinud pool ringi härra suhtes arwestades paremale. Nüüd on daamil wasak ja härral parem külg tantsu üldise liikumise suunas.

Teine samm: küljehüpped.

See samm sooritatakse teise takti kestel.

Üks: daam sirutab wasaku jala wasakule küljele wälja, tõstes selle ühtlasi põrandast kõrgemale, härra teeb sama parema jalaga. Kogu keharaskust kannab nüüd daamil parem ja härral wasak jalg. Neil jalgadel teewad nüüd mõlemad partnerid kerge hüppe tantsu üldises liikumise-suunas.

Kaks: teine sarnane hüpe, wäljasirutatud jalad jääwad endisesse asendisse.

Kolm: tegewuse nr. „kaks" kordamine.

Kui palju on tarwis jalga kõrwale sirutada? Muidugi ei saa siin anda mõõtu sentimeetritega, kuna see wäljasirutamine on

(Lõpp 6. leheküljel.)

Diktaator ütleb nii...

Pariisi moewägewate ettekirjutusi uueks hooajaks.

Kostüümi-taolised kleidid.

Vasakul. — Hea päevamodell. Kahekordne nööbirida osutab nägusat viltuasetust. Kostüümkleidi karmust pehmendavad volangidega ümbritsetud reväärid.

Paremal. — Lihtne päevakleit mustast villasest riidest kergelt-avara kasakiga.

Pärastlõunaks (pildid ülal).

Vasakul. — Musta, viltulõigatud villase seeliku juure kantakse must-valge triibulist vestjakki, ja selle all kinnist pluusikest, mis on päevasärgi taoliselt voltidesse triigitud.

Paremal. — Hea pärastlõuna stiil: sinine reljeefsiid laiade valgete pikeekäistega ja pikeelilledega.

Moekuningas Patou pajatab.

KUULUS Pariisi rätsep Jean Patou, kes hiljuti näitas Euroopa ja Ameerika moeeriteadlastele omi sügiskollektsioone, seletab uue moesuuna kohta järgmist:

— „Reaktsioon" oli minu kevadmoe kogude lööksõna ja ma pean ütlema, et kõik minu ootused ja lootused ületati ses suhtes, mis puutub selle moesuuna edenevasse naiselikkusse ja kaunistamistendentsi. Minu talvekollektsioonid on selle suuna jatk.

Sel sügisel näete väga palju kostüüme ennelõunaks, sageli kleidiga inglise jaki all, mis kindlasti on praktilisem kui seelik ja pluus. Pärastlõuna kleitide juure kuulub päris pikk mantel, mis on varustatud võimalikult lihtsalt äravõetava karusnahkse garnituuriga. Seelikud muutuvad pisut pikemaks, taljejoon jääb püsima oma loomulikku kõrgusse ja on ainult õhtukleitidel pisut kõrgemale nihkunud.

Minu siluett on egiptuse reljeefi ja tanagrakujude siluett. See tähendab: mitte nurgelised, kuid laiad ümardatud õlad, päris ahtad puusad ja õhtuks — kreeka eeskujul drapeeritud õhtukleidid. Nende seas leidub ka drapeeritud ja rahvitud kleite. Kahesuguste õhtukleitide tarvituselevõtmise leian olevat väga tähtsa: ühed sihvakaile pikakasvulistele naistele, teised lühemaile. Need mõlemad naisetüübid ei või kuidagi kanda ühetaolist modelli.

Mõned kleidid on üleni tikitud.

Toon esile kolm uut värvi: üks väga pehme roosa, mida nimetatakse „atsaleeks", teine malvivärviline lilla — „iris" ja kolmas mingi eriline tumeroheline, mis eriti pääseb mõjule õhtukleitide juures ja mida nimetatakse „pronksiks". Nende kõrval ohtrasti musta, pruuni ja kõik lilla varjundid.

Materjalidest mitmesugused tuhmid siidid, milledest esikohal kuuhelkjas „crepe lunaire"; läikivaist siididest satäänid, kahepoolsed, nagu satään „imperial" ja „fortune". Kõik sameti liigid ja väga kaunid lameed, ja üks väga raske žoržett — „granica".

Karusnahad: kõigepealt lühikarvalised: pruun astrahan ja saarmas, sageli kasutan garnituuriks ka rebast.

Kübarad: sama mitmekesised kui minu kleidid. Iga stiil on lubatud päris väikeste asemele astuvad eeloleval talvel veidi suuremad ja keerulisemad väljatöötuselt.

*

Teine moemaja — Chanel — aga on vastandina Patoule omi kleite ja mantleid märgatavalt lühendanud. Nad ei küündi kaugemale kui 30 sm. üle põrandapinna. Õhtukleidid puudutavad küll põrandat, kuid on slepita. Kleidid ja mantlid on Chanelil väga sirged ja taljet rõhutatakse vööga.

Nägus on kleidi ja mantli uus ühendusviis, kusjuures mantel on veidi lühem ja samast materjalist kleit vaatab mõne sentimeetri ulatuses selle alt välja. Ka teisest materjalist kleitidel on omaduseks mantli alt välja piiluda. Nood mantlid on mõnikord seljalt väga laiad ja eest vöötatud.

Lihtsail kleitidel on ohtrasti nööpkaunistusi ja nööbilistud jooksevad terve kleidi pikkuses kas eest või küljelt alla. Taskud on eelistatud Plisseed.

Moe lööklaused.

KUNA Itaalia-Abessiinia sõda seisab praegu maailma huvi keskpunktis, siis pole s · sündmus jätnud mõjustamata moodi, samuti, kui Prantsuse uus luksuslaev „Normandie" tõi kaasa oma moestiili.

Lööklausetes võib uut moesuunda määrata järgmiselt:

Sirge siluett päevaks ja õhtuks.

Laius algab puusadest allapoole.

Drapeeringud õhtuks.

Ebasümmeetrilised lõiked.

Ansamblid kontrastriietest.

Väga laiade selgadega mantlid, mis saavutatakse vastava lõikega või voltidega.

Vihmakune stiil kahepoolse, sõjaväelise nöörimisega ja kõrgete ohvitserikraedega.

Käised, millede laius asub õlgadel, nagu omaaegseil kurikkäistel ja teised, mis on laiad ja kroogitud käerandmete kohalt. Kleitide pluusina pealelangevad ülaosad ja laiad vööd.

Taasärganud huvi boordide ja metallmotiivide, tikandite ning igasuguste stepingute vastu.

Rohkesti on esindatud renaissance-värvid, nood mahlakad värvid kõigil riietel, kõigepealt sameteil.

Rohke musta kõrval võib näha uut mirdi- või veronesi-rohelist, roostepruuni ja punast kõigis varjundeis. Rose-dragée on ilus õrn värv õhtuks või ka garnituurvärviks pruuni ja musta juure. Raadiumhall on paljutõotav uus päevavärv.

Õhtut valitseb veripunane, must, pisut valget ja kuld brokaadina ning lameena.

Uued tweed-kostüümid.

EELOLEVAKS sügiseks saadab New York maailma „moeturule" oma uuemad tweedi-loomingud. Kuidas need välja näevad? Kõigepealt nad on pöörnud selja inglise tweedide traditsiooniliselt süngeile värvidele ja on koetud kolme-neljavärvilistest lõngadest. Näiteks: valge-sini-maasikapunased ruudud annavad silmatorkava, kuid maitseka riide kostüümideks, milliseid täiendavad õrnad pluusid sinisest või maasikavärvi tweedist. Oranž-sügavpunase mustri juure kuulub must, must-valge tweedi juure tomatipunane pluus.

Muidugi toob see „revolutsioon" tweedi koes kaasa ka muudatusi selle ümbertöötamises. Oluline iseloom siiski jääb: lihtsad ja kaunid ingliselõikes kostüümid jäävad püsima, ainult üksikasjad on pisut muutunud.

Kuna senini kergesti tweed-kostüümide seelikuil oli ees üks või mitu teravalt sissepressitud volti; pressitakse nüüd voldid ainult pahemalt poolt kandi peal maha, nii et ette tekivad ümmargused, pehmed voldid, mis on väga elegantsed fantaasiarikkalt koetud tweedide juures.

Kostüümjakkide käised võivad olla lõigatud raglaanitaoliselt ja õlgadel ning kaeluslõike ümber õmmeldud kiritekujulistesse voltidesse. Sakolõikelistel sirgeseljaga jakkidel võivad olla laiemad sirged käised, mis on varustatud tagasipöördud kätistega. Mõnikord on kostüümjakid õmmeldud meremehe-kuubede stiilis, seljal on vöö külgedele sisse õmmeldud, seljatükk on pandud sügavasse volti, eest avaral jakil on neli pealeõmmeldud või sisselõigatud taskut ja lugematul hulgal nööpe. Need jakid on alati kraeta, nende juure kantavail pluusidel on külgeõmmeldud sallid, mille otsi võib nii jakile kui ka jaki alla lehvi siduda.

Nägus on neid tweedkostüüme täiendada samast materjalist vestidega, mille läbi nad saavad eriti hinnatavaiks jahedamate ilmadega. Nende juure kantavad pluusid ei tarvitse alati olla särkpluusid.

Moodsalt.

Ühest meieaja nowellist: „...Ka tema kohta käis wanasõna: Armastus teeb blondiks."

Mugav koht.

„Mida teeb nüüd teie wend, kes nii kaua otsis asjatult kohta?"

„Nüüd ta ei tee enam midagi. Ta sai omale koha."

32

Lugusid kaugest ajaloost ja hiltsemast minewikust.

Aleksander raekojas.

Aleksander I. külaskäigu kolmandal päewal, kesknädalal 11. mail 1804, koguneS magistraat hommikul aegsasti raekotta, et oodata keisrit. Majesteet saabus warsti kindralkuberner Burhoevdeni saatel ning kuulas ära lühikese kõne, millega pöördus tema poole üks bürgermeistriteist. Mitmekülgselt haritud noor keiser oli huwitatud raekojast; ta esitas mitmeid küsimusi meie „raatuse" suure saali sisseseade ja kaunistuste kohta. Lõpuks, kui bürgermeister linnale ka edaspidiseks keisri armu ja heldust oli soowinud, sõitis Aleksander tagasi oma peatuskohta Toompea lossi.

Majesteedi ärasõit oli määratud samale päewale. Jumalagajätuks ja truualamluse wäljenduseks olid kõikide seisuste esindajad kogunenud lossi suurde saali.

Lossi ette riwistati keisri nõusolekul mustapeade ratsaeskort.

Kell oli 11 enne lõunat, kui keiser temale omase lahkusega ja wõluwa armastuswäärsusega kokkutulnud esindajad jumalaga jättis, tõlda istus ning lakkamata elaguhüüete saatel ärasõitu alustas. Keiserlik reisitõld wuras Toompealt alla üle turu ja läbi Harjuwärawa linnast wälja. Tõnismäel jäid keisrit saatma tulnud mustapead maha, kuna sõitu kiirendada taheti.

Keisri kolmepäewase peatuse ajal Tallinnas dezhureerisid tema juures alaliselt üks bürgermeister ja raehärra, walwet keiserlikude tubade ees Toompea lossis pidasid mustapead. Tänutäheks kinkis Aleksander nende wanemale kuldse toosi ja rittmeistrile briljant-sõrmuse.

Walwet pidanud mustapead said kingiks 200 tukatit;

300 tukatit laskis keiser weel peale selle mustapeade majale wälja maksta.

Keisri esimese külaskäigu mälestuseks pandi rae ja gildide wabatahtlikkudest annetusteist kokku kapital waeste ja wanade eest hoolitsemiseks.

21 aastat hiljem.

Aleksandri teisest ning wiimasest külaskäigust Tallinna 1825. aasta suwel, wiis kuud enne tema surma, on säilinud weelgi üksikasjalisemad andmed.

Rüütelkonna sekretär, waimukas Rosillon ja paks politseimeister Krieth said ülesande kõik linnatänawad hoolikalt üle waadata. Rosillon sõitis „tilisangil" mööda Peterburi teed (praegune Narwa maantee) kuni Narwa, et kontrollida teeolusid. See oli tõepoolest „kriitiline" sõit, nagu märgib Rosillon ühes erakirjas; iga trumm (wäike sild) ja werstapost pidi tulema kriitilise waatluse alla.

Noor Hermann von Tiesenhausen sõitis rüütelkonna peamehe Paul von Benckendorffi käsul Wolmari, et seal wabahärra von Diebitschi kaudu keisrile esitada rüütelkonna palwet;

rüütelkond kawatses keisri auks anda pidusöögi wõi balli,

oli waja ainult teada, kas keisril wõimalust ja tahtmist on ühte neist wastu wõtta. Tiesenhausen jõudis Tallinna tagasi sõnumiga — keisril pole midagi selle wastu, kui ball peetakse 11. juunil. Nimetatud wabahärra Diebitsch wallutas hiljem Wenele Adrianoopoli ja Warna ning tõusis feldmarsalliks; ta suri 1831. a. ülemjuhatajana sõjas Poola wastu kooleraSse.

10. juunil kell 5 p. l. kogunesid kõik kõrgemad tsiwiilisikud wene katedraali Kloostri tänawale, nende hulgas ka kuberner, asekuberner ja rüütelkonna peamees; kõik sõjawäelased ootasid keisrit Toompeal. Kell ½6 jõudis kiirkäskjalg katedraali, teatades, et Aleksander juba Toompea lossi on jõudnud; kl. 6 paiku kuulutasid ikka waljemaks muutuwad hurraa-hüüded keisri lähenemist kirikule, kus waimulikud ta pühitsetud weega wastu wõtsid. Keiser, kes esmakordselt 26-aastase õitswa noormehena Tallinnas oli käinud, oli wahepeal tugewasti muutunud. Nüüd oli ta 48 aastat wana.

„Keiser läheb alati ees!"

Jumalateenistus katedraalis wenis pisut pikale. Wäljaminekul pidi üks waimulikkudest ees minema, Aleksander aga peatas ta ning ütles sõbralikult: „Keiser läheb alati ees!" Pärast jumalateenistust sõitis ta aeglaselt lossi tagasi.

Kuberner parun Budbergile ütles Aleksander komplimendi:

„La noblesse d'ici m'a tojours bien servi, celle de la Livonie aussi et celle de la Courlande".

(„Siinne aadel on mind alati hästi teeninud, nii Liiwi kui ka Kuramaa oma.").

Järgmisel päewal, pärast seda, kui keiser oli waadelnud sadamat, Paljassaart, kindluseid ja wanglat ning

1000 rubla waestele saiaraha

saatnud, algas suur wastuwõtt lossis. Kõigepealt esitleti keisrile generaliteeti ja staabiohwitsere, siis waimulikku seisust kõigi usutunnistuste järele, esmalt wene, siis katoliku ja lõpuks protestantlikke waimulikke.

Pastor Meyeriga kõneles keiser Oleviste kiriku üle, mille pikne 1820. aastal põlema oli löönud; kirik oli juba wiis aastat ilma tornita ja Meyer pidas jumalateenistusi börsisaalis.

Pärast waimulikke esitleti ametnikke. Kuberner Budberg nimetas kõigi 52 isiku nimed peast. Keiser ei suutnud jätta tähendamata: „Imetlen teie mälu," millele Budberg wastas: „Majesteet, kui nimed on südames, siis nad on ka meeles." Pärast seda, kui keiser kiitwalt mitmete juuresolijate perekondadest kõnelenud oli, kes kaardiwäes teenisid, pöördus ta Brewerni poole, küsides: „Oli see teie sugulane, kes teenis Semjonowski rügemendis ja hiljem kaardiwäes?" Brewern: „See olin mina ise."

Keiser kohmetus weidi:

„Mu Jumal, kui wanaks te olete jäänud." Pöördudes kuberneri poole, tähendas Aleksander: „See oli suurepärane ohwitser," ning Brewernile enesele: „Kahetsen, et teid enam tegewas wäes ei näe."

Edasi tuli kord tolleaegse maanõuniku Pahleni kätte.

Keiser: „Olete wahetanud teenistuse?"

Pahlen: „Wäga kahju, majesteet, kuid olud sundisid mind."

Keiser: „Loodan igatahes, et wajaduse korral wahetate uuesti."

Pahlen: „Sire, olen walmis walama wiimse weretilga teie majesteedi eest."

Seepeale Aleksander haaras Pahlenil tugewasti käsiwarrest, üteldes: „Olen teiega alati arwestanud ja arwestan edasi."

Olgu üteldud, et wiis aastat hiljem Pahlen nimetati Läänemere prowintside kindral-kuberneriks.

Siisekukkumine Brewerniga ei annud Aleksandrile rahu. Aadli esitlemisel ütles ta krahw Tiesenhausenite: „Teie olete kehatüseduses suure wõtnud. Kuid see waene Brewern! Olin kohkunud, kui ta ütles, et tema oligi teeninud kaardiwäes."

Pärast seda, kui keiser magistraadile, kaupmeeskonnale ja mustapeade rittmeistrile wäga lahkeid sõnu oli ütelnud ja lõpuks ka Preisi, Inglise ja Taani konsulid talle esitletud olid, lõppes wastuwõtt kell ½3 pärast lõunat. Pooleteise tunni jooksul oli Aleksander õppinud tundma kõiki Tallinna tähtsamaid isikuid, leides igaühele neist mõne lahke sõna. Keiser oli wõrratu seltskonnainimene. Hommikul oli ta kuberneri tänanud hea öökorteri eest.

„Magasin siin paremini kui oma kodus," ütles ta.

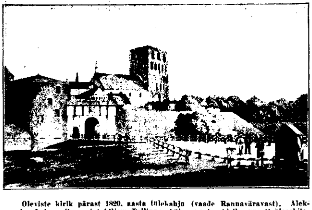

Oleviste kirik pärast 1820. aasta tulekahju (vaade Rannaväravast). Aleksander I, kes viis aastat hiljem Tallinnas käis, annetas kiriku uuesti ülesehitamiseks 280.000 rubla.

Keskustelu kuberneri prouaga.

Õhtul oli hiilgaw ball rüütelkonna majas, praeguses wälisministeeriumis. Enne balli laskis keiser kuberner Budbergi abikaasa enese poole paluda. Keisri ning kuberneriproua wahel tekkis huwitaw prantsuskeelne kahekõne.

Keiser: „Kõneldakse, siin olewat sharmantne seltskond, ja et teie juures käiakse tihti koos? Millal on aadli kokkutulek?"

Pr. Budberg: „Märtsis."

Keiser: „Mitte sügisel?"

Pr. B.: „Siis tulewad kokku ainult kohtuteenistuses olewate isikute perekonnad. Kuid suwel, supelhooajal, tulewad meie seltskonda kaunistama Peterburi daamid."

Keiser: „Olete liig tagasihoidlik."

Pr. B.: „Majesteet, ma ei söanda meie seltskonda pealinna omaga wõrrelda."

Keiser: „Loodan, te ei ütle, et daamid, kes siia tulewad, wõiwad teda kaunistada?"

Edasi Aleksander tähendas, tal olewat hea mälu, kuid ta ei suuda enam meele tuletada — oli ka juba 21 aastat sellest möödas, kui keiser esimest korda Tallinnas käis — kuidas näeb wälja

rüütelkonna maja saal. „Wist sammastega?" küsis keiser.

Pr. B.: „Ei, majesteet, seal on marmortahwlid nende nimedega..."

Keiser: „...kes on hukkunud?" Aleksandri nägu tõmbus pilwe.

Pr. B.: „Ei, majesteet, nende nimedega, kes tegid kaasa 1812. a. kuulsusrikka sõjakäigu. Nende nimed, kes tapeti, on mustast marmorist tahwlitel, kuid pidupäewaks, nagu tänane, ei tohi ükski kurb mõte häirida üldist rõõmu, sellepärast kaeti nad täna õhtuks walgete linadega ja kaunistati lilledega."

Keiser: „Ah, see on sama peen, kui sharmantne mõte. Siinne aadel on mind alati äärmiselt hästi teeninud, kõikjal on nad omal kohal; te ei kujutle, missugune ohwitseride korpus on ratsakaardiwägi, missugune waim seal walitseb, ja need on peaaegu kõik Eestimaa aadlikud."

Lõpuks tõusis keiser üles, wõttis laualt ilusa etüü ja ulatas kuberneerprouale. „Komme nõuab," ütles keiser, „et teeksin teile kingituse. Kuid ma palun teid, madame, ärge wõtke seda kombe pärast tehtud kingitusena, waid sõbraliku mälestusena."

Kell 8 õhtul läks keiser ballile.

(Järgneb).

„Rahwalehe" tantsukursus.

(Järg 4. leheküljelt.)

suuresti äraripuw tantsija kehaehitusest ja jalgade pikkusest. Keskmise mõõduwuu wõiksime siiski anda. Wõtke harkseis nõnda, et teie jalgade wahet on poolteist labajalapikkust. Sellest asendist tõstke üks jalg põrandast kümmekond sentimeetrit kõrgemale. Nüüd olete teie õiges asendis (wt. joonist!) Wändra polka rahwatantsu-trupi ettekandes ei sea muidugi mõista sääraseid piire, jalga wõib ka kõrgemale tõsta ja jalgade wahe wõib olla suurem. Parketile kohaldatult nõuab aga Wändra polka neis liigutusis tarwilist tagasihoidlikkust, eelkõige juba ruumi säilitamise mõttes.

Kolmas takt on täiesti taoline esimesele. Sooritanud kolm küljehüpet teise takti lestes, daam astub nüüd wasaku ja härra parema jalaga esimese ringkäigu sammu. Sellele järgnewad weel kaks sammu ja partnerid asuwad jällegi samas asendis nagu tantsu alustades.

Neljas takt: küljehüpped eelkirjeldatud wiisil. Ainult selle wahega, et daam teeb hüpped wasaku jalaga ja wälja on sirutatud parem jalg, härral ümberpöördult.

Edasi läheb Wändra polka eelkirjeldatud wiisil kordamistega. Ainult 10. taktil (tantsimisel pole tarwis takte aga sammusid lugeda, mida teha — seda dikteerib juba muusikarütm) ei tehta enam hüppeid, waid järgneb

Kolmas figuur: sammud paigal.

Jäädakse seisma ja takti kahel esimesel osal lüüakse jalaga rõhuliselt wastu põrandat, daam parema ja wasaku jalaga, härra — wasaku ja paremaga. Takti kolmandal osal on paus liikumises. Siis läheb tants endiselt edasi kuni 16. takti alguseni.

Neljas figuur: käik põlvetõstetega.

Partnerid muudawad nüüd oma tantsuseisu. Käed jääwad endisse asendisse, ainult jalad ja keha pööratakse nõnda, et nägu waatab liikumise suunas. Kiireid käigusammusid alustab daam parema ja härra wasaku jalaga. Sammud on lühikesed ja kerged. Kiiruse dikteerib muusika. Seitsmeteistkümnendal taktil astutakse kahel esimesel osal kaks sammu. Takti kolmanda osa juures tehakse sisemistel jalgadel kerge hüpe, üheaegselt tõstes wälimised põlwest.

18. taktil tegewus sama, mis eelmiselgi. Takt lõpeb jällegi põlwetõstega ja hüppega.

Nüüd astutakse kiiresti wiis sammu ja tehakse hüpe wälistel jalgadel, kõwerdades sisemisi jalgu. (Kirjutuse juures toodud üleswõttel on näha tantsuõpetajaid seda sammu sooritamas. Pange tähele kehahoidu, põlwetõste suurust ja jala hoidmiswiisi!) Wiis käigusammu langewad 19. taktile terwelt ja 20. takti kahele esimesele osale, kuna selle wiimasel osal („kolm") sooritatakse hüpe.

Taktes 21.—22. wastab tegewus taktidele 17. ja 18., ainult jalad on wahetatud: esimene samm tehakse sisemistega, hüpe aga wälistega.

Vändra polka.

Kandlel mänginud Joh. Rosenstrauch Tallinnast.
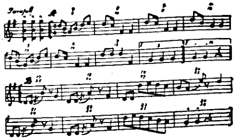
Selle järele pööratakse kolme sammuga kohapeal ringi paremale poole (härra suhtes), nagu taktis nr. 1. Kahekümneneljas takt sisaldab kaks rõhulist sammu kohapeal; härra astub wasaku jalaga ja toob parema juure sammu rõhuliselt; daam toimib täpselt samuti, ainult wastawalt teise jalaga. 24. takti wiimane osa on tantsijaile pausiks. Tantsu teine osa — alustades neljanda figuuriga (kõik põlwetõstetega) tuleb korrata kuni 24. takti rõhuliste sammude ja pausini.

Terwet tantsu 1.—24. taktini korratakse. Siis, daamid ja härrad, lakkab orkester mängimast ja kui teile tants on meeldinud, teie aplausi peale mängitakse teile uuesti.

Wändra polka on tantsutalendiga inimesel täiesti kätteõpitaw kümnekonna minuti jooksul. Teistel läheb selleks rohkem aega, aga siiski küllalt nõnda ruttu, et õppija isegi oma edasijõudmise kiiruse pärast imestab.

Nüüd oleme oma lühikese tantsukursusega jõudnud lõpule. Soowime teile, daamid ja härrad, algawal tantsuhooajal suurimat edu ja parimat ballituju!

Naljaks.

Pärast lõbusat ööd.

Härra Kuusk, natuke wintis, autost wälja astudes: „Friedakene, kui see sina oled, ütle autojuhile, kui see tema on, et ta mind aitaks trepist üles, kui see mina olen."

Põhimõtted ja tegelik elu.

Kalendri lehe tagaküljel:

Meie ei ela mitte selleks, et süüa, waid me sööme, et elada.

Tänane menüü: Wähjasupp, kala majoneesi kastega, põldpüü segajuurewiljaga koorekastes, salat, apelsini tarretis wanilje-kastega.

Uuendage „RAHVALEHE" tellimine 1. septembrist.

Tallinna kirikud.

Piiskoplik Toomkirik, Toomkogudus. Pühapäewal, 1. septembril, kell pool 11 homm. jumalateenistus. Jutlustab piiskop H. B. Rahamägi. Lauluraamatud. Kell 12 esimene lastejumalateenistus. Peab õp. K. Sternberg. Laste lauluraamat.

Toomkoguduse sügisene segaleer algab 15. septembril, õnnistamine 13. oktoobril. Koguduse järgmine armulauateenistus on pühapäewal, 15. septembril.

Toomkirik, Ohrukogudus. Pühap., 1. sept. kell 6 p. l. jumalateenistus laululehtedega. Jutlustab õp. Paul Kuusik. Soololaul hr. Tenno-Wironi. O. P. Kuusiku kõnetunnid on ka sügispoolaastal endisel ajal: igap. kella 4—5 p. l. Da tän. 2—5. (Opetajate tän. ümber nurga), telef. 442-80.

Kaarli kirik. Pühap., 1. septembril kell pool 10 homm. jumalateenistus pihti ja armulauaga. Kell 4 p. l. wanal kalmistul surnuaiajumalateenistus — praost A. Kapp. Laululehed.

3. pihtkonna noortekoondise peakoosolek peetakse 4. sept. kell pool 8 õht. Kaarli tän. 1.

Jaani kirik. Hommikused palwetunnid on teisip., neljap. ja laupäewal kl. 8 homm. kiriku käärkambris.

Pühap., 1. sept., kl. 10 homm. jumalateenistus armulauaga — õp. A. Sternfeldt. Kl. 3 lastejumalateenistus — õp. A. Sternfeldt. Kl. 6 noorte kog. jumalateenistus — õp. H. Kubu. Laululehed.

Opetajate kõnetunnid on e. l. igapäew kl. 12—1, p. l. teisip. ja reedel kl. 5—6. Koguduse kantselei, Lembitu 2, on awatud igapäew kl. 9—2.

Pühap., 8. sept., kl. 5 p. l. surnuaiajumalateenistus Rahumäe uuel kalmistul.

Püha-Waimu kirik. Pühapäewal, 1. sept. kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga ja leerilaste õnnistamisega — õp. Th. Tallmeister. Laululehed. Septembrikuust alates on õpetaja kõnetunnid igapäew kl. 11—1 päewal ja neljapäewiti ka kella 6—8 õhtul. Kantselei on awatud igapäew kella 10—2 p. l. ja 6—8 õhtul.

Issanda-Muutmise peakirik. Laupäewal kell pool 7 õhtuteenistus. Pühapäewal kell 10 homm. liturgia-jumalateenistus armulauaga, piht kell pool 10 hommikul.

Eesti Siimeoni kirik. Pühapäewal kell 10 hommikul liturgia-lõunajumalateenistus armulauaga, piht kell pool 10. Teenib ja jutlustab ülempreester R. Päts.

Rooma-katoliku kirik. Pühapäewal, 1. septembril: kell 9 homm. püha missa, koolilaste ühine püha armulaud; kell 11 juurmissa; kell 12 saksakeelne jutlus; kell 6 õhtul palwe.

Immanueli kirik (Nõe tän. 12). Pühapäewal kell 10 hom. jumalateenistus; kõneleb h. L. Marley j. t. Kell 5 p. l. misjoniõhtu; kõneleb naismisjonär Ester Sirotkin. Esmaspäewal kell 7 õht. piiblitund meestele, teisipäewal noortele. Neljapäewal kell 7 õht. kogudusetund.

Allika kogudus (Allika t. 5). Pühapäewal kell 10 hom. ja kell 5 p. l. jumalateenistused; jutlust. koguduse wanem O. Tärk j. t. Neljapäewal kell 7 õht. piiblitund Johannese ewangeeliumi 1. peatükist; juhatab koguduse wanem O. Tärk.

Tallinna 1. baptistikogudus (Kalju t. 1). Laupäewal kell 7 õht. palwetund. Pühapäewal kell 10 hom. ja kell 5 p. l. jumalateenistused. Kesknäd. kell 7 õht. piiblitund.

Tallinna 2. baptistikogudus (Israeli t. 17-a). Laupäewal kell 7 õht. palwetund. Pühap. jumalateenistused kell 10 hom. ja kell 5 p. l. Kesknädalal kell 7 õht. piiblitund.

Piiskoplik metodistikirik (Weerenni tän. 4-a). Laupäewal kell 7 õht. kiriku all wäikeses saalis palwejumalateenistus. Pühapäewal kell 10 homm. ja kell 5 p. l. jumalateenistused. Teisipäewal kell 7 õht. noortetund. Neljap. kell 7 õht. kogudusetund.

7—11. septembrini peetakse Tallinnas ära piiskopliku metodistikiriku kirikupäew; kõnelewad ka piiskop R. J. Wade ja superintendent M. Prikask.

Adwentkirik (Merepuiestee 14-a) ja **adwentpalwela Pelgulinnas** (Telliskiwi t. 56). Reedel kell 8 õht. piibli- ja palwetund. Laupäewal kell 10 hom hingamispäewakool; kell 11 jutlus; kell 7 õht. kuulutustund. Pühapäewal kell 7 õht. kuulutustund.

Päästearmee 1. korpus (U. Sadama t. 11-a). Laupäewal, 31. aug. õht. kl. 7.30 sõjahüüu koosolek. Pühapäewa homm. kl. 10.30 pühitsuskoosolek, kl. 4 p. l. koosolek Kadriorus staadioni juures, õht. kl. 7.30 päästmiskoosolek ruumis. Esmaspäewa õht. kl. 8 üleilmline palwekoosolek. Neljapäewa õht. kl. 7 koosolek Kannawäramaa mäel.

Päästearmee 2. korpus. (Toompuiestee 19). Laupäewal kl. 19.30 laulu-muusika õhtu. Pühap. kl. 10.30 pühitsuskoosolek; kl. 19 päästmiskoosolek. Esmasp. kl. 20 palwekoosolek. Teisip. kl. 19 wabaõhukoosolek Kolde pst. Kolmap. kl. 19 koduühingu tööõhtu. Neljap. kl. 19.30 päästmiskoosolek.

K.-Ü. „Rahvaülikool"

soovitab eelolevaks kooliaastaks järgmisi

tarvitatavamaid õpperaamatuid:

	Hind
H. Pezold, **Saksa keele õpperaamat I algkoolile**	1.50
„ „ „ „ II „	1.85
„ „ **Saksa keele lugemik I keskkoolile**	2.—
„ „ „ „ „ II „	1.50
P. Glaeser ja E. Pezold **Saksa keele õpetus**	0.60
H. Pezold **Harjutused Glaeser ja Pezoldi saksa keele õpetusele**	0.80
Mõlemad raamatud koos	1.20
Fr. Schiller **Wilhelm Tell**	—.85
H. Pezold **Inglise keele õpetus I ja II õppeaasta** endine hind	2.—
nüüdne hind	0.75
H. Põhl **Inglise keele õpiraamat I**	1.—
„ „ „ „ II lugemik	1.50
V. Clanman **Tales by O. Wilde** Inglise kirjanikud Eesti koolidele	1.50
H. Pezold **Inglise keele lugemisraamat I**, II ümbertöötatud trükk	1.50
„ **Inglise keele lugemisraamat II**, II ümbertöötatud trükk	1.50
„ **Saksa-Eesti sõnaraamat**	4.—
O. Wilde. **The happy Prince**	—.40
Novel notes by Jerome K. Jerome. **Inglise kirjanikud Eesti koolidele**	1.—
A. Veiderman **Orgaaniline keemia keskkoolile**	1.10
K. D. Pokrovsky **Kosmograafia algkursus keskkoolile**	1.60
A. Sommer **Tlim usk, usuõpetuse õpperaamat ja lugemik keskkoolile**	2.50
A. Maramaa **Matemaatika ülesannete kogu I**	0.60
„ „ „ „ „ II	0.70
„ „ „ „ „ III	0.70
„ „ „ „ „ IV	0.80
„ „ „ „ „ V	0.80
„ „ „ „ „ VI	0.80
H. Veiderman **Malenkii matematik II god obutsh.**	0.85
J. Kullerkaup **Trigonomeetria**	0.50
P. Madison **Stereomeetria**	1.50
„ „ ja T. Uss soo **Planimeetria**	1.25
Aug. Spirke **Laulmine algkoolí V ja VI klasses** Metoodilisi tööjuhiseid õppenädalate järele	2.25
V. Raam **Ladina keele lugemisraamat**	0.45
E. Kikas **Ladina keele grammatika**	1.20
A. Oengo-Johanson **Tallinna laht ja sadam.** Liikuv lugemik	0.40
„ „ „ **Tallinna Toompea**	0.40
„ „ „ **Lasnamägi ja Ülemiste järv**	0.50
M. Ruubel **Tallinna postimaja**	0.40
T. Ussisoo **Masinkiri**	1.—
H. Oikkonen **Kangakudumise õpetus**	3.—
Õpilase teate ja käitumisvihk kooli ning kodu vahel	0.10

K.-ü. „Rahvaülikooli" kauplustes on müügil kõik Eestis ilmunud õpperaamatud, noorsoo- ja ilukirjandus. Kodu- ja välismaa ajakirjade ja raamatute tellimiste kiire ja korralik täitmine.

Suurim ja odavaim koolitarvete ostukoht Eestis.

Tellimiste vastuvõtmine ka telefoniteel.

K/ü Rahvaülikooli suurlaod Tallinnas

Harju tn. 48, oma majas. Jaani tn. 6, pangamajas.

Kõnetr. nr. 444-39 ja 446-67.

1919. a. asut. täielikumad

Raamatupidamise, kaubandus-tead. ja masinkirja registr.

KURSUSED.

Bilansiv. tööjõudude ettevalm. kõikidel raamatupid. aladel. — Õppekava maksuta. Lektor: G. Graf, end. Riigik. T.O. Rev. jaosk. juhataja, feedeminist. peeraamatupidaja jne.

Raamatupidamise kursused ka kirjateel.

Õpil. vastuv. kl. 9 h.—8 õht. Õppetöö alg. esim. grup. 3. sept.

Narva mnt. 12—12. Tel. 307-97

Adr. kirjad, pk. 210.

Homme

Hooaja-väljamüügi

viimane päev.

HINNAD VÄLJASPOOL VÕISTLUST!

Kübara-, mütsi-, pudu- ja karusnahakauplus

E. DELSKY

4 Maakri 4

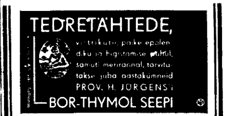

MOSAIIK-MÕISTATUS

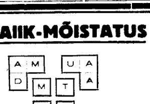

Koostage antud kujunditest ruut nii, et saate järgmiste tähendustega sõnad. Põikread: Eesti laulja, linn Abessiinias, Saksa linn, Tartu ülikooli õppejõud. Püstread: jõgi L.-Euroopas, põllutööriist, toit, Reini lisajõgi.

Auhindadeks:

moodne daami kleidiriie,

kirjandust, shokolaadi, nahaasju jne.

Lahendused saata „A. G." väljalõigatud kupongiga.

„Ajude Gümnastika" nr. 35

Kõiki daame,

kellel lokid **hästi ei püsi,** palun **külastada minu äri**

Hästipüsivad

soengud,

elegantsed ja püsivad

veslained,

priima

maniküür,

juuksevärvimine, elektri- ja aurulokid, püsivus väljakasvamiseni. Hinnad soodsad.

Salong „Frederick"

Vene 1—10. Tel. 436-45

Sooviteme Toidutööst. „Tervise" RULLHEERINGAID patentpakendis. Nõudke toiduäridest!

Uudis!

Nägus pehmest kummist

peenrahakott

(kabi) kaitseb niiskumast ja ei libise taskust välja

— ei kao iialgi.

K.-Ü. „Rahvaülikool'i" suurärid Tallinnas,

Harju tn. 48, ja Jaani tn. 6.

„RAHVALEHT" on müügil igas raudtee jaamas.

„Onu Henry muutus ikka väiksemaks ja väiksemaks. See oli imepillide mõju. Kui lahkusin temast, oli ta vaevalt 6 tolli pikune ja mahtus parajasti sigarikarpi..." Nii seletas päevavaras Tomley ja kui jõudsin kohale, nägin, et tal oli õigus. Tomley tahtis niisugust asja tingimata kasutada oma huvides, aga... pangas tuli sensatsioon.

„Armastan sindki ehk kus on preili Koburg" — jutt romaanist. „Kosjasõit" — läbi seina abielulranda. „Varjusurm" — papa tõuseb surnust üles. „Sir Benjamin läheb külla" — unustatud aadressid. „Geniaalne taspoiss", „Laip rööbastel" ja „Minu huvitavaim seiklus" järg. Nalja, ristsõnu.

„Perekonnaleht" nr. 35.